

DRUMUL LA

1654

Palatul Cultural

On. Biblioteca

Arad

Ziarul d.

...nească al Ținutului Timiș — Apare sub egida Astei Bănățene

Sefredactor:
ROMULUS P. ROȘUAbonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei
Pentru țărani, preoți și învățători 300 lei
Pentru întreprinderi 2000 leiDirector administrativ:
Dr. NICOLAE ILIEȘIU

2 Lei

Redacția și administrația:
Timișoara I.
Str. Lonovici No. 2Telefon:
Redacția și administrația 12-66
Tipografia 14-69

Credința

Călăcea, comună situată pe liziera
... a românismului, se târnosește
... un nou lăcaș de închinăciune. Cre-
... noastră în ortodoxism își fortifică
... rosturile și existența într'un colț
... ză, unde religia, în două decenii de
... românească a suferit serioase

Călăcea e o comună oarecare, de aceea
... durile de mai la vale nu ne vom
... asupra unei toponimice care numai
... rândându-se în lanțul de realizări din
... domeniu va putea sublinia impor-
... unei opere ce se desăvârșește sub

... noștri.
... ultimii ani ținutul Timiș a dat cele
... pilduitoare dovezi de revenire la o
... spirituală, iar nenumăratele altare
... au înălțat dela un capăt la celalt,
... chează pas cu pas nestrămutata
... în Dumnezeu și iubirea deaproa-
... sentimente ce isvorăsc din sufletul
... eros până la prisosința a poporului

... vremuri de bejanie politică, preot
... credincioși formau un gând, o unitate
... destructibilă, pentru că mai presus de
... noastre patimi, era credința
... Atotputernic și în neamul româ-

... preotul era apostolul care printr'o
... de privațiuni și sacrificii se întrupa
... vida vie a omeniei și a iubirii de
... sentimente ce ne-au călăuzit de-a
... istoriei, dându-ne puterea de a-
... pe toți cei ce au răvnit la patrimo-
... moștenit dela marii noștri înaintași.
... realizarea visurilor milenare a stator-
... neamul românesc între hotarele sa-
... nești, dar ura și patima politică a
... zăat acea credință de granit care
... stătuia tăria noastră ca popor.

... ajutorii lui Dumnezeu au apor-
... ca celor lumești, iar turma rămasă fă-
... pastor s'a hăimănit. S'au înmulțit
... și s'a înpușinat numărul celor ce
... căutau tămăduire între zidurile lăca-
... șilor sfinte.

... America, simbolul credinței, a trecut
... grele crize și întunecarea minților
... rat până când, sub înțeleapta supra-
... țere a Suveranului, s'a dat semnalul
... unii de redresare morală a țării. Pa-
... ca viața publică, creștinismul în-
... și și recapete strălucirea de altădată.
... rălăciți se reîntorc de pe drumurile
... amiei, lumina și adevărul făcându-
... în mîntea alor mulți.

... pericolului dinafară, poate, i-a apropiat
... răsleții, refăcând unitatea atât de
... necesare pentru vremurile în care trăim.
... Călăcea precum și în numeroase
... din ținutul Timiș, s'au ridicat lăca-
... de închinăciune, simbolizând tocmai
... revenire, acea regăsire a sufletei
... noastre în legea și credința străbu-

... fiecare altar, nou zidit, cuprinde pu-
... de muncă și afirmarea spirituală a
... poporului românesc, care niciodată nu
... despărțit rosturile vieții de credin-
... în Dumnezeu. Această credință, azi,
... mult ca oricând, își croște drum
... noi.

ROMULUS P. ROȘU

Legea neutralității Statelor Unite a fost modificată

Un mare succes al Președintelui Roosevelt

America va furniza armament și muniții
pe seama beligeranților

Democrațiile aliate vor trage mari foloase de
pe urma modificării legii neutralității

D. Roosevelt

Washington, 29 (Rador.) — SENA-
TUL A ADOPTAT TARZIU, IN
CURSUL NOPTII DE VINERI SPRE
SAMBATA, PROECTUL DE LEGE
PITTMANN ASUPRA NEUTRALITA-
ȚII CU 63 VOTURI CONTRA 30.

CE SCRIE PRESA FRANCEZA

Paris, 29 (Rador.) — Votul prin care
Senatul american a adoptat proiectul-
lege Pittmann este puțin comentat, ve-
nind prea târziu.

„Petit Parisien” scrie că votul favori-
zează în mod automatic Franța și Anglia
și le permite să lupte cu mijloace sportive
împotriva efortării militare a Reichului.
Noua lege autoriză pe toți beligeranții
să cumpere arme și munițiuni în Statele
Unite, dar în practică numai aliații r
putea să profite de ea, deoarece stăpâ-
nesc sările.

„L'Aube” salută votul Senatului ame-
rican ca un eveniment de primă impor-
tanță. Imensele resurse ale Statelor Uni-
te vor putea fi folosite de aci înainte de
Franța și Anglia.

„Le Populaire” scrie că impresia pro-
dusă la Washington de capturarea vapo-
rului „City Of Flint” și atitudinea auto-
rităților sovietice, n'au avut repercursi-
uni în Senat și au grăbit discuția legii
neutralității. Este un eveniment de mare
însemnătate pe care trebuie să o recunoa-
ștem, îi datorăm în parte amiralului Ra-
der și d-lui Molotov. Și unul și altul au
lucrat pentru noi.

Cum a decurs ședința istorică

Ce conține preectul modificat

Washington, 29 (Rador.) — In se-
votarea proiectului de lege Pittmann au
voat 54 democrați, 8 republicani și un
independent. Au votat contra 12 de-
mocați, 15 republicani, 2 fermieri labo-
riști și un progresist.

Luând cuvântul înainte de votul final,
d. Barkley Frunțas democrat a anunțat
că Senatul se va întruni săptămâna vii-
toare pentru a examina textul defini-
-

SUCESUL D-LUI ROOSEVELT

Bruxelles, 29 (Rador.) — Votul
aflăm în fața faptului celui mai însem-
nat înregistrat dela începutul ostilității-
lor. Lăsând la o parte urmările mate-
riale ale acestui proiect, el poate fi che-
mat să joace un rol de primuș ordin în
gruparea forțelor politice. Adopția
proiectului Pittmann constituie un
considerabil succes personal pentru pre-
ședintele Roosevelt.

Senatul american este primit aci cu un
vii interes. Prima impresie este că ne

Entuziasm în Anglia

Londra, 29 (Rador.) — Hotărârea
Senatului este salutată cu entuziasm de
ziarele engleze. O enormă manșetă a „ra-
dului „Daily Express” anunță: Statele
Unite vor vinde arme aliaților Marea
victorie a lui Roosevelt înseamnă că 300
avioane vor părăsi Statele Unite săptă-
mâna viitoare. Corespondentul din
Newyork al acestui ziar subliniază că
Senatul a luat hotărârea cu o rapiditate
neasteptată și cu o majoritate zdrobi-
toare. Ziarul adaugă că ridicarea em-
bargoului va fi votată săptămâna viitoa-
re și de Camera reprezentanților. Acea-
sta înseamnă că uzinele americane vor
fi în măsură să efectueze comenzi
care au fost făcute de aliați pentru
6000 avioane de războiu și 1000 vase de
vânătoare împotriva submarinelor.

COMENTARIILE PRESEI
AMERICANE

Newyork, 29 (Rador.) — Comentând
ridicarea embargoului, „Newyork i-
mes” scrie: Prin acest vot se reinstau-
rează dreptul neindolnic al democrațiilor
de a cumpăra pe piața noastră arme
pentru apărarea lor. Senatul a luat o
măsura care va pune pe aliați în situația
de a grăbi războiul în avantajul nostru
și al lor.

după votul Camerei reprezentative.

Deși votul era prevăzut, majoritatea
de 63 voturi contra 30 este considerată
ca o victorie hotărâtoare a guvernului și
ca o ratificare implicită a politicii exter-
ne a președintelui Roosevelt.

Legea adoptată prevede restricțiuni
severe pentru comerțul și navigația
Statelor Unite, astfel ca aceasta să nu
fie târâte în mod accidental în războiul

europăean. Puternica majoritate obținută
în Senat lasă să se întrevadă că și la
Camera, opoziția va fi mai puțin puter-
nică decât în ultimele zile. Proiectul adop-
tat de Senat autorizează vânzările de
arme către beligeranți. El formulează în
același timp următoarele restricții la li-
bertatea cetățenilor americani în rapor-
turile lor cu beligeranții:

1. Este interzis cetățenilor americani
să călătorească cu vapoarele beligeran-
ților.

2. Vapoarelor americane să patrundă
în porturile beligerante și în anumite
zone de luptă definite de președinte.

3. Interzis se acordă beligeranților
credite, sub orice formă.

4. Beligeranții sunt obligați a obține
titlul de proprietari al produselor pe
care le cumpără în Statele Unite, înainte
de ca exportul să aibă loc.

5. Legea autoriză societățile americane
de navigație să continue serviciul lor
în Australia, Noua Zelandă, Posesiunile
franceze și engleze din China, golful
Fundy (Canada) și toate teritoriile be-
ligeranților din emisfera americană de-
asupra latitudine 35 grade Nord, pre-
cum și cu Africa cu excepția transportu-
rilor de arme și muniții.

Armata Belgiei

e de 10 ori mai puternică
decât în 1914

Cum e comentat dis-
cursul Regelui Leopold

Londra, 29. (Rador.) — ZIARELE EN-
GLEZE DE SAMBATA COMENTAND
DISCURSUL REGELUI LEOPOLD, Scriu
CA EL ESTE SUVERANUL UNEI ȚĂRI
CARE SIMBOLEAZĂ LIBERTATEA ȘI
CĂ ERA INDRIȚUT SĂ VORBEASCĂ
POPORULUI AMERICAN DE APĂRA-
REA CIVILIZAȚIEI. ZIARELE SCOT IN
RELIEF CU SATISFAȚIE DEOSEBITĂ,
AFIRMAȚIA SUVERANULUI BELGIEI
CĂ AGRESORUL AR GĂSI DE DATA
ACEASTA IN FAȚA LUI O ARMATA DE
10 ORI MAI PUTERNICĂ DECĂT IN 1914.
„DAILY TELEGRAPH” CREDE CĂ GER-
MANIA NU VA TRIMITE ARMATELE
SALE ÎMPOTRIVA POPORULUI BEL-
GIAN.

„NEWS CHRONICLE” SCRIE CĂ MA-
REA BRITANIE ȘI FRANȚA RESPECTĂ
NEUTRALITATEA BELGIEI ȘI SPERA
CĂ ACEASTA VA FI FERITĂ PANĂ LA
URMA DE CONFLICT.

DACIA LITERARĂ

Joc

Focu-i Doamne, loc,
la mijloc de joc:

Străngu-și brațele feciorii,
zea de fier în lanțul horii —
și tot strigă: fucu-și nană
ochii și-o sprânceană!

Răd viori și plâng, —
fetele, își frâng
trupul ca tăiat în stană;
brune, ghijă de castana,
băle, mândre-balăioare,
flori de floarea-soarel!

Albinițe'n rol,
două la „de doi”, —
se'nvart volbură'n fărână
cu voinicii pe sub mână —
și pe săni își leagăna,
salba de-aur, gabăna.

Zăne ca'n povești, —
zmeu, să le răpești, —
una-i crudă, mugure,
alia-i must în strugure —
și-amândouă'n iia nouă's
ca scâldate'n rouă.

Și-au prins la mijloc,
smoc de busuioac,
să miroase-a Bobotează,
ficiorandrii când uriază:
hel, gie-somogie
rea mi-ai fost tu mie!

Și'n ceapsa de fir,
fir de calomfir,
ros, că's fete răsfățate
de toți junii'n joc jucate —
hop cică — lobogică
arde firu'n chică!

C. MIU-LERCA

Nufăr

Apusu-a tras pe ochi căciuli de oaie
Și s'a culcat în munții ardeleni;
E zarea încetată, — parcă ploaie,
Ard flori de lună'n fagi bănațeni.

Căci desfoiată ca un nufăr alb
Și-a stors rubinu'n vadul dur;
Și-acuma, ca un taler de argint,
Alunecă înaltă pe azur . . .

PAVEL P. BELU

Pornind la drum

Inchinăm literaturii bănațene această
pagină, cu nădejdea că o binemerită în
străduințele și realizările ei tinerești. Ea
se imbie acum, mugure în toamnă... Și în
această, inmugurire, primăvara înflori-
rilor o simțim aproape.

Astăzi, când sub frunzi încrețite se
zbate neliniștea atâtor încordări, mo-
desta noastră apariție literară, aduce un
strop de înseninare.

Coloanele „Daciei literare”, le des-
chidem tuturor celor cari se simt che-
mați a le cinți.

Versurile, nu avem pretenția să fie
inedite. Ci ne vom însuși toată riguro-
zitatea selecționării materialului publi-

cat. Nu facem deci nici o concurență re-
vistelor. Le înțelegem, cum se și cuvine,
prioritatea.

„Dacia literară, nădăjdum să ducă în
casa fiecărui cititor, o pagină de antolo-
gie, frumuseți alese, dar de mulți, ne-
cunoscute.

Comentariile noastre însă, deși le bote-
zăm „licee”, avem pretenția să spună
lucrurilor pe nurce. De la încântarea, uti-
lă, ca orice stimulent, să dăm locul cu-
venit, reflecțiilor, criticii oricât de seve-
ră, dar obiectivă. Căci, această critică e
absentă în ogrorul literaturii bănațene.

Cu aceste năzuinți, pornim la drum,
continuând. Prietenilor, de pretutindeni,
veniți cu noi. C. M.-L.

Comentarii liceice

— Incepute mai de mult și scrise sub di-
ferite titluri, comentariile noastre liceice
își găsesc azi locul în această pagină. N'au
pretenții de savantlăc, — dar au o
mare dorință: să fie sincere și cât se poate
de senine. Și nu numai atunci când cităm
lucrări reușite, dar chiar și atunci, când se
subliniază greșeli, întrucât scopul lor este
îndoit: să stimuleze talentele, pe de o parte,
iar, pe de altă parte, să fie un îndreptar lite-
rar.

— În acest număr, nu vom face o probă
de greșeli. Vrem să relevăm câteva juvaere
de stil și să atragem atenția, pe cât posibil,
asupra laturii bănațene caracteristice:
folclorului.

Așa, bunăoară, pe azi, ne-am ales meta-
fora. Abilitatea cu care-i mănuită ne bu-
cură, iar factura ei superioară nu poate fi
decât în binele liricii noastre.

— În „Iovan Iorgovan”, poetul C. Miu-
Lerca, pe lângă minunate figuri onomato-
peice („Și Cerna-și cerne cernită” . . . etc.)
mai fixează această metaforă, caracteristi-
că prin sonoritatea și, oarecum, sălbăticia
ei:

Brațele lui:
Nedejghitate grinz
Din păduri de ghinz.

— Grigore Bugărin, în „Cântarea Dra-
gostei”, cu o gingașie rar întâlnită, scrie:

Și săni, muguriri de primăvară,
Prinosul dragostei, să mi-l aduci
Pe tava pleptului, băușă rară.

Tot el mai spune: „O nu ofta, rănești sin-
gurătatea”. — iar fiindcă spațiul nu ne per-
mite, promitem să revenim asupra subiectu-
lui, într'un număr viitor.

— Valeriu Cărdă, într'o înmănunchere
nedată tiparului, a scris:

„Ciocanul serii a lovit în unde mari de
ape”, sau: „Într'un altar de frunza, cu lu-
mânări de floare”. În alt volum, tipărit,
scria:

Anul ăsta firele de grâu sunt săbii,
Păpușoiu — semne — flintă halducească;
Gândurile toate, deși e furună, sunt
corăbii,

Spre măririi străbune gata să pornească.
Tot la el găsim: „Desagă de izvor și
soare”, „Au scris istoria cu fier de plug” și
altele . . .

— Mihai Novac, în acel „An din patru
primăveri”, are, printre multele metafore, și
pe acestea:

Sub troeni se reazimă
Gila — caldă azimă;

Sau: „Pălpătoare candeli se roagă la
icoane”.

— Dorian Grozdan, la fel: se servește de
metaforă: „strugurul lumii”; „șuvițele de
lună plină”; „Cerule are pumnii încărcați de
stele”, și multe altele.

Spațiul ne oprește. Promitem să revenim,
completând metafora și prezentând inspi-
rația folclorică.

P. P. Belu

Epigrame

Unui amic, bolnav de
ficat, în cură la Călinești.
Motto: „Apa trece, piatra
rămân...”

Bea la apă ne'ncetat,
Dar constată disperat
Și mereu întruna spune:
Apă beau . . . piatra rămâne . . .
M. Ar. D.

Colegului V. A., pe
care l-am găsit bând bere
cu termometrul la sub-
țioară.

Momentul ăsta bunăoară,
Amicul meu, nu vreau să-l scap.
Iată nota: nu la subțioară
Se urcă berea, ci la cap . . .
Mălin Bogdan

„Verba volant, scripta
manent” . . .

Zicătoarea e netoată,
Și observ abia acuma:
Când ai spus prostia-odată,
Oare poți s'o ștergi cu guma? . . .
M. Novac

Doamnelor, cari
poartă, după moda
nouă, căciuli cu
corn.

Doamnelor, eu vă admir
Și deci admit moda cea nouă,
Căci voi purtați un corn în creștel,
Iar soții voștri'n frunte dea.

Lui Stalin, căruia zărele
anunțau că i s'a furat
unicul copil.

Lucru-i chiar banal,
Nu-ți pară osindă:
Marx la „Capital”
Și-a luat . . . dobândă . . .
Mălin Bogdan

Revistei „Trup și Suflet”
Eu cetitu-v'am revista,
Domnilor, până mai ieri:
Trupuri am găsit destule,
Însă suflet . . . nicăieri!
Ion I. Mă

Și doctorul plecă, așa cum venise: cu
și rece.

Boala și-a urmat cursul și acum Stela
putut părăsi patul. Dar câtă diferență între
Stela de acum și cea din trecut! În loc
ființei de altădată, era acum o Stela urâtă
slabă și cu capul vizibil înclinat spre
stânga . . .

— Sărut mâna! — nu mai răsună
ca altădată, ci jalnic ca un reproș.

Mama se duce fără nici un entuziasm
la fereastră, să privească în urma fetii.

Afară e dimineață plăcută de primăvară.
Soarele strălucește vesel la orizontul
bastru și fără pic de nor. Pomii își mișcă
ușor frunzele; iar mulțimea păsărilor, din
înnuri armonioase, primăverii.

Totul e viață, mișcare, veselie!
Nu mai Stela merge încet . . . și tristă,
amarnic de tristă!

Mama o urmărește cu privirea și în ochii
buni și calzi, strălucesc lacrimi. În spatele
ei, tatăl, privește posomorât. Cuta din
sprâncene s'a adâncit mai mult, iar fața
pare severă, aspră, parcă ar vrea să muște
soarta.

Stela, cu capul pe o parte, se gândea
la lucruri triste . . .

De multe ori, noaptea, plânge neștiută
de nimeni, cu ochii la icoana de pe perete,
minată vaporos de flacăra jucăușă a candel-
lei cu untdelemn . . .

MIRCEA ȘERBĂNESCU

Soartă

se adresează fetei nerăbdătoare:

— Hai spune-mi mai repede; n'am răb-
dare de loc.

Fata, cu gura plină, cu o poftă de mân-
care exagerată, povestește cu avânt:

— M'a ascultat la Istorie; am știut și am
luat opt. La franceză, ne-a adus niște ex-
temporale și aici am . . . ghiciți cât?

— Cinci — zise tatăl, a cărui frunte se
descrețise și un zâmbet ușor îi flutura pe
buze.

— Oho, e prea puțin.

— Șapte — zise și mama.

— Mai puneți ceva.

— Zece — zise tatăl, care râdea acum
deabinelea.

— Aoleu, e prea mult.

— Am ghicit: nouă! — zise mama cu un
aer marțial.

— Da și pentru asta meriți o sărutare —
zise Stela sculându-se cu elan tinerec și
sărutându-i pe amândoi . . .

— Sărut mâna! — zise Stela plecând
sgomotoasă la școală cu ghiozdanul sub
braț.

Mama se repede iarăși, ca de obicei, la
fereastră, să vadă cum îi stă fetei cu palto-
nui cel nou.

Afară e frig și zăpada e mare.

Stela merge veselă cu o prietenă pe aleia
troenită. Zăpada scârțâie ritmic sub pașii
sprinteni ai celor două fete. Mama o urmă-
rește cu ochii mai îngrijorați, ca oricând,
căci fata e cam bolnavă. A observat că azi
dimineață, cu toate că fata a încercat să-i
ascundă printr'o veselie inexplicabilă.

Și într'adevăr, de a doua zi, Stela se im-
bolnăvi. Doctorul chemat în grabă, după
cercetarea amănunțită a bolnavei, se pro-
nunță:

— Nimic grav. O mică răceală cu complica-
ții la stomac. În câteva zile e în picioare.
Scrise o rețetă, mai dădu câteva sfaturi
și plecă.

Dar zilele trecură și Stelei îi mergea din
ce în ce mai rău. Doctorul chemat din nou,
la căpătâiul bolnavei, clătina îngrijorat
capul și se pronunță cu gravitate:

— Are paralizie infantilă.

— Paralizie infantilă! — repetară pă-
rinții pălind E . . . grav!

Doctorul ghici sensul adevărat al între-
bării:

— Caz mortal, nu e . . . Dar după ce-i va
trece, va rămâne cu un defect fizic.

Politehnicienii timișoreni se înscriu cu entuziasm în Frontul Național Studentesc

Timișoara, 29. — Eri, 28 Octombrie a. c., orele 18 și jumătate, în Amfiteatrul „Traian Lalescu” din Pavilionul Nou al Politehnicii timișorene, descifrez, — în timp ce studentimea se pregătește pentru solemnitatea adevăratei ei orientări — inscripția în marmoră care eternizează un mare mareț al Regelui Ferdinand I:

„Nu zidurile fac o școală, ci spiritul care trăiește într'ansa”.

Politehnicienii intronează astăzi, prin intrarea lor în F. N. S. — spiritul naționalului constructiv, între zidurile unde se trăiește pentru viață. Ei se îmbină, ca un munte de munte, cu tot potențialul tinereții, în fruntea aceluias front al renașterii, prin care România își consolidează poziția, realizându-și prestigiul, în Europa atâtor țări.

O lume nouă începe Studentimea și-a reștit chemarea, rosturile proprii.

INCADRAREA FESTIVA

Prezența profesorilor ai Școlii, d-nii Popescu, pro-rector și președinte al Cercului Minier, Ștefan Vlădescu, Victor Rad, Bonea, Lațiu și Marinescu, politehnicienii atât mineri cât și metalurgi, hotărăsc unanim, însușeșita lor înscriere în Frontul Studentesc.

Președinte prof. ing. Ilie Popescu, deschisă și dă cuvântul studentului Avram Lazăr, student minier anul IV., care în asertivitatea tuturor colegilor anunțând aderarea studentimii timișorene la F. N. S.

Urmează la cuvânt studentul Ananiescu din secția mecanică an IV., care reprezentându-și colegii se declară sincer animat de cauza lămuririi și îndreptării studentimii adevăratei ei menire.

În numele societății sportive „Politehnica” vorbește studentul Savu anul IV/b, întru motiunea, pe care o publicăm mai jos. Se citește apoi, de către studentul Grigoriu, absolvent, următoarea Moțiune a tuturor studenților, votată în unanimitate:

„Cercul studenților minieri și metalurgi și cercul studenților electromecanici înglobează totalitatea studenților dela facultățile de mine și metalurgie și de electromecanică ale Politehnicii din Timișoara, întrunite în Adunare Generală în ziua de 28 Octombrie 1939, aderă cu însuflețire la „Frontul Național Studentesc” în care văd un solid organism național de muncă și jertfă pentru Patrie.”

Totodată își exprimă devotamentul lor neamului românesc.

Asigură conducerea și corpul profesoral școlii, că va urma întotdeauna cu lealitate îndemnul și învățămintele ce vor veni.”

Președintele cercului minier-metalurg prof. ing. Ilie Popescu.

Președintele cercului electro-mecanic Confer. dr. ing. Ion Vlădescu.

Secretar: student Avram Lazăr.

Secretar: student Aristide Grigoriu.

Brichete COROANA Semicox
Cel mai bun și cel mai estin combustibil

Pentru calorifere, sobe de teracotă și de fier, etc.

Se vinde la depozitari de lemne de foc și de cărbuni.

Pentru informațiuni adresați-Vă la Reprezentanta generală a Soc. „PETROȘANI” S. A. R. Cornel Cinghița
TIMIȘOARA IV. Str. Mircea Vodă No. 8. TELEFON 24-45

După primirea cu vii aplauze a acestei moțiuni, vorbește d. prof. ing. Ilie Popescu arătând sensul profund național al acestei hotăriri, elogiind personalitatea și faptele M. S. Regelui Carol II și Studentii aclamă, pe Suveran.

Se citește apoi următoarele telegrame:

M. S. REGELUI CAROL II BUCUREȘTI

Studentimea facultăților de mine, metalurgie și electromecanică ale Politehnicii din Timișoara, aderând cu însuflețire la Frontul Național Studentesc, făgăduiește, solemn credință și devotament nețărmurit Majestății Voastre, care intruchipează toate aspirațiile neamului românesc.

Să trăiți Majestate!
Să trăiască Marele Voevod Mihai!
Sănătate!

Președ. Stud. minieri prof. ing. Ilie Popescu, președ. stud. electromecanici ing. Ion Vlădescu, secretari stud. Avram Lazăr și Grigoriu Aristide.

D-lor primministru C. Argetoianu și d-lor miniștri Petre Andrei și C. Giurescu li s'a expeditat următoarea telegramă:

Studentimea Facultăților de mine și metalurgie și de electromecanică ale Politehnicii din Timișoara întrunită în adunarea generală astăzi 28 Octombrie 1939 aderă cu însuflețire la Frontul Național Studentesc în care văd un solid organism Național de muncă, jertfă și devotament pentru Rege și Tară. Gata în totdeauna de a urma directivele și îndemnul Domniei Voastre vă urăm Sănătate. Președintele Studenților minieri profesor inginer Ilie Popescu, secretar student Avram Lazăr, președintele studenților electromecanici conferențiar doctor inginer Ion Vlădescu, secretar student Grigoriu Aristide.

Avioane engleze în sudul Germaniei

LONDRA, 29 (Rador). — Ministerul anunță: Noaptea trecută forțele aeriene engleze au executat sboruri de recunoaștere deasupra anumitor regiuni din sudul Germaniei. Toate avioanele noastre s'au înapoiat la bazele lor.

LONDRA, 29 (Rador). — În avionul german care a aterizat la Dalkeith, se aflau patru germani. Doi morți, unul rănit, al patrulea, pilotul, a scăpat teafăr.

Rheumatici!

D-na Margareta Hoffmann, Birta No. 80:
„Ișias... incapacitate de lucru!... Legată de pat! Vecinul nostru, d. David Muntean îmi recomandă din experiență proprie Băile Neptun. Am urmat sfatul și sunt astăzi restabilită!”

Numai cei ce au fost aci,
Vi le pot adeveri!
Nu pe alții să 'ntrebați,
Și Băile Neptun vizitați!

Băile Neptun
Timișoara

Ocaziune!

De vânzare 80 jugăre de pământ arător prima calitate la 35 km. de Timișoara, lângă șosea, și 5 km. de gara.
Informațiuni la ANDREI LEOPOLD Timișoara Str. Milano Nr. 13

Sobe, mașini de gătit, moderne

de culoare albă și neagră, smălțuite și cu flori se pot cumpara ieftin la

Junginger

Timișoara II. Str. Timocului 1.

Pantofăria Füleky

II. Str. 3 August No. 25

Execută orice comenzi de GHETE moderne, primește și reparațiuni

D. Tisso

despre raporturile Slovaciei cu Germania

Bratislava, 29 (Rador). — D. Tisso, președintele Slovaciei, a primit azi pe ziaristii veniți la Bratislava cu prilejul aiegerii prezidențiale.

D. Tisso a ținut o cuvântare, subliniind amicitia strânsă dintre Slovacia și Germania, care asigură situația internațională a Slovaciei.

Intemeindu-se pe stimă reciprocă, Slovacia înțelege să trăiască în bună înțelegere cu toți vecinii săi.

D-sa a rugat pe ziaristi să arate în țările lor că poporul slovac se bucură de libertate și a adăugat că este absurd ca în străinătate să se facă încercări pentru liberarea Slovaciei. Slovacia este liberă, iar dacă cineva ar voi să schimbe starea de lucruri actuală, acela ar aduce Slovaciei sclavia.

Un protest polon

împotriva alipirii unor provincii polone la Germania

Paris, 29 (Rador). — Havas anunță: Guvernul polon a însărcinat pe reprezentanții săi din străinătate să remită guvernelor o notă de protest cu următorul text: „guvernul polon află că Reichul german a ordonat alipirea la Germania, cu începere deia 1 Noembrie 1939, a unei părți din teritoriul republicii polone, creînd două noi provincii denumite Prusia occidentală și Posen și mărind provinciile actuale ale Sileziei germane și Prusiei orientale.

„Guvernul polon constată că această organizare administrativă constituie o nouă violare de către Reich la principiilor elementare de drept internațional ce reglementează conduita inamicului în țară ocupată.

„In consecință, el consideră acest fapt ilegal, nul și neavenit.”

100.000 tone grâu
primește Germania
din Argentina

Buenos Ayres, 29 (Rador). — Havas anunță: Vasele germane au și imbarcat 100.000 tone de grâu, în cadrul operațiunilor încheiate în Martie cu căile ferate ale statului. Direcțiunea căilor ferate a adjudecat unor firme germane livrarea unor materiale de cale ferată, în termen de doi ani, în schimbul a 100.000 tone de grâu și a 8000 tone de lână. Reichul a dat asigurarea că își va ține angajamentele de a livra materialul în termenele prevăzute, iar prima livrare urmează să aibă loc în cursul lunii Decembrie.

Probleme de afirmare românească

de: Dr. Alex. Herles

Asistăm în mod neîndoios la o stăruitoare încercare de răsturnare a regulilor internaționale, cari au stat la baza alcătuirii Europei din 1919.

Am trăit cu toții, — o vreme — credința că la 1919 s'au statornicit reguli imuabile, cari să stea la baza formării statelor și că toate alcătuirile politice și teritoriale, — mai ales în Europa, — trebuia să urmeze aceste reguli, — cari se numesc, integrare etnică și autodeterminare, — criteriul autodeterminării și principiul integrării etnice prin nota lor de obiectivitate și justiție ne-au părut de natură permanentă, — le socotim o cucerire a secolului.

În ultimii ani însă s'au făcut încercări de răsturnare și înlocuire a acestor reguli atât pe linia faptelor cât și în gândirea unor guverne din Europa. — Asistăm la anexarea unor teritorii cu o populație streină de etnicul Statului, care le ia în stăpânire, și putem ușor stabili că în același timp dacă, s'ar întreba, liber, aceste popoare asupra sorții lor politice, ar hotărî potrivit anexiunii petrecute sub amenințarea desfășurării forțelor armate. — Cercuirile internaționale, interesate în cauză nu s'au mărginit la simpla schimbare în fapt a stărilor, ci au încercat să le legitimizeze printr'o altă ideologie. Guvernele interesate au încercat să situeze pe primul plan principiul istoric, spațiu vital, unitatea economică și geografică etc., etc.

Dacă în fapt asistăm la o schimbare de frontiere în Europa, — ea nu se poate legitima teoretic decât prin acele principii de integrare etnică și autodeterminare, iar tot ce nu se bazează pe aceste reguli poartă nota provizoratului. Deaceia încercarea de așezare a principiilor istorice etc., la baza statutului teritorial al Europei s'a isbit nu numai de greutăți concrete în sensul că a declanșat mișcări de surecție și a declanșat războiul, dar s'a isbit de mari greutăți „teoretice” prin refuzul de acceptare a acestei ideologii, chiar în opinia publică a țărilor beneficiare.

În fața acestei situații, — guvernele interesate au trebuit să capituleze și să recunoască integrarea etnică și autodeterminarea ca reguli fundamentale pentru legitimitatea unor rectificări de frontiere.

Astfel s'a ajuns la o paradoxală justificare a naturii operațiunilor militare afirmându-se că chiar opinia publică a teritoriului anexat ar fi hotărât asupra sorții ei și ar fi invitat pe noii stăpâni prin solicitările ad-hoc al acestor teritorii. În felul acesta socoteau salvat cel mai important dintre principii „autodeterminarea”.

Trebuia să recunoaștem însă că în fond nu poate fi vorba de vre-o autodeterminare, că e vorba de o simplă anexiune militară, dar din punct de vedere formal este o ingenioasă punere în scenă.

Aceste evenimente impun o conoluziune, — și anume: că nu numai opinia publică neutrală, dar și opinia publică a Statelor direct interesate în schimbarea frontierelor Europene refuză noile criterii și guvernele acestor State au nevoie de o justificare în noua principii statornicite la 1919. Ele se văd obligate să demonstreze opiniei publice interne și externe că anexează numai teritorii cu o populație omogenă și națională și că teritoriile cu populație streină le anexează, — nu sub amenințare armată, — ci potrivit hotărârii și invitației guvernelor respective sau a reprezentanților lor.

Desigur în cazul Poloniei face excepție ocupația militară a teritoriilor curate Poloneze, care presupune un provizorat teritorial până la terminarea războiului și găsirea formulei definitive. — Se vede clar însă consensul întregii opinii publice mondiale, — că principiile istorice etc. cari au încercat să înlocuiască integrarea etnică și autodeterminarea trebuiesc repudiate ca principii potrivnice spiritului nou, care să galvanizeze colaborarea internațională. Ele aparțin dreptului istoric și aplicarea lor ar readuce Europa la starea de nedreptate internațională din veacurile trecute. Se confirmă, — chiar prin ultimele evenimente, — că principiile integrării statelor pe baze naționale, și a autodeterminării, formează o cucerire a secolului, — o expresiune a progresului în justiția internațională, — și că ele trebuia

să rămână principiile fundamentale la alcătuirea Europei de azi.

Statul român actual s'a format pe baza criteriului etnic, și a principiului autodeterminării, fiindcă teritoriul său este locuit de român și fiindcă populația tuturor acestor teritorii a hotărât, aproape unanim, să aparțină României pentru totdeauna.

Deci față de România nu se poate justifica nici o revendicare teritorială și nu poate face obiect de discuțiune vre-o revizuire de frontieră.

România are dreptate completă din ori care punct de vedere ar judeca problema ei, — chiar dincolo de marginile regulilor pe cari le socotim fundamentale la alcătuirea Statelor Europene. — Chiar dacă prin imposibil am admite criteriul trecut în istorie și atunci vedem ușor dreptatea desăvârșită a cauzei românești. România este un stat național cu 80% locuitori români, constituit pe baza hotărârilor adunărilor naționale a poporului din toate provinciile sale, având drepturi istorice pe aceste plaiuri, formând o unitate economică și geografică etc.

Deci România rezistă oricăruia dintre principiile, cari se încearcă a se lua drept criterii pentru alcătuirea Statelor Europene sau eventuale rectificări de frontiere.

Într'o asemenea situație de recunoaștere a drepturilor noastre în lumina tuturor regulilor internaționale, rămân totuși obligațiuni de împlinit și anume: consolidarea Statului și a vieții noastre naționale pentru ilustrarea ușoară a dreptului nostru la integritatea teritorială față de ori cine.

Nu putem nega unele aspecte sociale streine ale vieții marilor orașe de pe graniță și realitatea unor importante proprietăți streine în aceste orașe. Deși coeficientul lor social și economic este destul de redus în raport de regiunea românească, care le înconjoară, — totuși propaganda revizionistă e facilitată de un aspect exterior al acestor orașe. Oricare strein ne vizitează țara, — trece desigur prin orașele noastre și nu prin satele românești, dovezi de dreptate românească, — iar iluzia unei vieți sociale și economice streine i-o poate crea

ușor aspectul unei străzi dintr'un municipiu de graniță. Sunt măsuri de afirmare națională, care trebuiau luate de multă vreme, dar, trebuie să stăruim asupra lor căci nici azi nu ar fi prea întârziate, dacă s'ar lua urgent și cu tot îndemnul patriotic.

1. Crearea unui curent pentru prioritatea socială românească din aceste municipii și crearea unei stări de spirit a mândriei naționale pentru vorba românească, — realizate prin toate mijloacele, cari ne stau la îndemână, mai cu seamă cu mijloace culturale.

O accentuare a interesului pentru limba românească prin crearea unei obligațiuni de stagiu în orașele din inima țării a tuturor celor cari au misiune în organizația de stat sau chiar schimbul interprovincial a acestora, pentru modificarea mai adâncă a vieții municipiilor de pe graniță.

2. O politică de susținere materială a Românilor, cari ar putea să cumpere proprietăți streine în aceste regiuni și mai cu seamă în aceste orașe. Acest sprijin însă trebuie să fie real și nu demagogic. Nu este suficient și economic reescontul de 4% al Băncii naționale la împrumuturile pentru cumpărare de imobile streine, atunci când trebuie să plătește încă 3% băncii, cari mijloacele împrumutului. Eficacitatea acestor măsuri nu se poate impune decât prin operațiuni directe ale unui institut special, creat de Banca Națională acordând credite fargi cu dobânzi de 1—2% în slujba ideii naționale.

Nu preconizez o apăsare a minorităților etnice, — ci dimpotrivă o mare și liberă dezvoltare în cadrul propriilor puteri de desfășurare culturală și economică, — dar preconizez o mobilizare generală a spiritului românesc și angajarea tuturoara compartimentelor activității de Stat pentru consolidarea vieții naționale în măsura dreptului nostru și în măsura resurselor noastre morale și materiale.

Prin rezolvarea acestei probleme care de altfel are un caracter superficial, și care nu atinge cu nimic fondul legitimității noastre pe aceste plaiuri, — am reușit totuși să răspundem la ultimul punct din chestionariul revizionist.

Introducerea iluminatului public în comuna Băile-Buziaș

Timișoara, 29. — Conform regulamentului pentru introducerea și întreținerea luminației electrice în comuna Băile-Buziaș — recent aprobat de ținutul Timiș — comuna aceasta va fi în viitor luminată în întregime cu electricitate, cumpărată dela firma Muschong din uzina electrică Băile-Buziaș.

Electricitatea va fi distribuită prin câte două dinamouri și rețeaua depe teritoriul public, proprietatea comunei Băile-Buziaș.

Sistemul de curent întrebuințat pentru iluminat este de 220 volți.

Atât zona centrală din Băile-Buziaș cât și periferiile vor fi iluminate cu lămpi aplicate pe stâlpi și de o intensitate de 15 lumini, iar în str. I. G. Duca cu lămpi la mijloc, de 40 lumini. Rețeaua se întinde până la gară și Colonia Nouă.

Lămpile vor arde toată noaptea, afară de serile cu lună, când nu vor arde atât timp, cât luna luminează.

Orele de aprindere și stingere, rămân la aprecierea administrației comunale, deoarece această manipulație depinde și de timp.

Pentru iluminatul public pe străzi, edificii publice etc., fiecare locuitor din comună va plăti conform veniului constat în rolul fiscalului asupra tuturor veniturilor 2%.

În timpul sezonului balnear, fiecare vizitator va plăti în favoarea comunei pentru iluminatul public 5 lei zilnic.

Acei locuitori ai comunei, cari nu au venituri impozabile, vor plăti anual 60 lei, drept taxă de iluminat public.

Fiecare locuitor, care se introduce curentul electric în casă — e obligat a consuma lunar de 45 lei.

Locuitorii cari au pausal și ard becuri cu 15 lumini, vor plăti pausalul cu 25 lei lunar, iar cei cari ard becuri cu 26 lumini, vor plăti cu pausal de 50 lei lunar.

Locul de întâlnire în București al Transilvănenilor
High-Life

Cafe — Restaurant, menu — 3 pise Lei 40.
În centru Bucureștilor, colț cu Bulevardul Elisabeta și Brezoianu LANGA SENAT
Bucătărie Ardelenească Sab — Biliard și săli de joc.
Sub conducerea dlui HENRIC FEUERSTEIN fost patron al restaurantului PISICA ALBASTRA din Oradea Telefon 4-35-24

Radio

Duminică, 29 Octombrie

RADIO ROMANIA. Ora 9.55: Ora religioasă: I. Clopote. II. Serviciul religios transmis dela Sf. Patriarhie; 11.30 Concert George Enescu cu concursul Orchestrei Radio (Transmisie dela Ateneul Român); Ora; Cota Dunării și a barei Sulina; Radiofonice; Sport; Diverse; 13.15 Concert prânz. Orchestra Vasile Julea: Arie naționale; 14 Radio-jurnal; 14.20 Continuarea concertului Orchestrei Vasile Julea (voce Ioana Radu); 14.50 Spectacole; Știri artistice și culturale; Publicații; 15 Vestii și știri agricole; 15.15 Ora satului; I. Radiociune. II. Alex. Lascarov-Moldovanu; VII. Jocuri românești; 16.15 Muzică variată (discuri); 17.15 Ora „Muncă și Voie Bună”; I. Ștefan Tita: Viața la 2000 (Reportaj industrial). II. „Reînvierea” scenariu radiofonice de Sărmanul Clopștoc. III. Din viața marilor descoperitori: Bernard Palissy; Jurnalul muncitorului; 18.15 Ora; Muzică vremii; 18.17 Concertul Fanfarei Gardiei Publice, cond. de Lt. Constantin Caravelor Vermont; 19 Cronica medicală; 19.15 Concert de dans oferit de casa de parfume „Richard Hudnut”; 19.58 Sport: Rezultate tehnice; 20 Săptămână; 20.15 Orchestra „Luceafărul”: Muzică de dans (voce: Crăciunescu); 20.45 Radio-jurnal (I); Rezultatele sportive; 21 Continuarea concertului Orchestrei „Luceafărul”; 21.45 „Apă”: (voce: D-na Lia constantinescu); 22.15 Aurel Alexandrescu și Quintetul mandoline; 22.30 Radio-jurnal (II); 23 Muzică de dans (discuri); 23.30—24 Discuri și Diseuse (discuri).

Luni, 30 Octombrie

RADIO ROMANIA. Ora 12: Ora; Cota Dunării și a barei Sulina; Sfaturi gospodărești și igienice; 12.10 Muzică variată (discuri). **RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI.** 13 Ora; Radiofonice; Sport; Diverse; 13.10 Concert de prânz. Orchestra Petrică Moțoi; I. Muzică modernă. II. Muzică din Ardeal și Banat; 14 Radio-jurnal; 14.20 Continuarea concertului Orchestrei Petrică Moțoi; III. Muzică caracteristică. IV. Romane și Muzică populară; 15 Spectacole; Știri artistice și culturale; Publicații. **RADIO ROMANIA.** 19 Ora; Mersul vremii; 19.02 Cronică literară; 19.17 Muzică franceză modernă (discuri); 19.50 Radio-jurnal în limba maghiară. **RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI.** 20 Cronica plastică de Alex. Busuioceanu; 20.15 Concert de seară. Orchestra de salon Radio, dirij. de Const. Bobescu; 20.45 Radio-jurnal (I); Continuarea concertului Orchestrei de salon Radio; Muzică rusă; 21.30 I. Muzică pentru pian (discuri); 21.50 II. Quartetul Sarvas; 22.15 III. D-na Maria Snejina (voce); 22.30 Radio-jurnal (II); Sport; 22.50 Muzică variată (discuri); 23.15 Muzică variată (discuri); 23.45 Jurnal pentru străinătate în limba franceză, germană, engleză și italiană.

RADIO BASARABIA

212,6 m., 1411,1 kHz., 20 kw.

14 Program muzical; 14.30 Radio-jurnal; 21 Program muzical; 22 Radio-jurnal.

Marti, 31 Octombrie

RADIO ROMANIA. Ora 12: Ora; Cota Dunării și a barei Sulina; Sfaturi gospodărești și igienice; 12.10 Muzică variată (discuri). **RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI.** 13 Ora; Radiofonice; Sport; Diverse; 13.10 Orchestre de jazz și muzică ușoară (discuri); 14 Radio-jurnal; 14.20 Ritmuri tahitiene din colecția Mac Constantinescu; 14.40 Doina Suchici-acordată a comp. de taraf: Cântece și jocuri băneșene; 15 Spectacole; Știri artistice și culturale; Publicații. **RADIO ROMANIA.** 19 Ora; Mersul vremii; 19.02 Cronică dramatică și cinematografică; 19.17 Muzică din diferite instrumente (discuri); 19.50 Radio-jurnal în limba maghiară. **RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI.** 20 Ziua economică de prof. Gheron Netta; 20.15 D-na Catharina Gheorghiu-Vilea (voce): Cântece românești; 20.32 Enache Busuioceanu-saxofon; 20.45 Radio-jurnal (I); 21 Concert Brahms Orchestra Radio, dirij. de Th. Rogalski; voce: Gabriel Năruja; 22 Ansamblul vienez „Kreuzer”; Cântece și dansuri tiroleze; 22.30 Radio-jurnal (II); Sport; 22.50 D-na Florica Mereuță (pian); Muzică spaniolă; 23.15 Muzică variată (discuri); 23.45 Jurnal pentru străinătate în limba germană, franceză, engleză și italiană.

Telegrame interne

Violente furtună în Marea Neagră

Numeroase vase au suferit avarii

Constanța, 29 (Sir). — O vijelie puternică s'a deslănțuit aseară la 22 pe Marea Neagră, provocând mari pagube la navele ancorate în portul Constanța. Toate vapoarele legate la cheiuri au suferit din parame și izbite violente. Vasul petrolifer „Adula” care se afla în bazinul central al portului, a fost scutit să iasă în larg unde a circulat până dimineața, când furtuna s'a potolit. Cât altfel ar fi constituit un mare pericol pentru celelalte vase care erau amenințate să fie abordate. Câteva dintre vapoarele care se aflau în port au suferit avarii serioase au fost: „Carabia”, cargobotul bulgar „Chip-tancurile englezești „Miriell” și „Mălinne”, vapoarele „Taigetess”, „Antonio C” sub pavilion italian și vasul „Georges Scott”, sub pavilion grec. Din cauza furtunii câteva vase s'au refugiat la capul Caliacra. De pe Mare a avut repercusiuni la pescătoriilor instalate dealungul litoralului nostru.

La capul Caliacra s'au făcut două victime omenești: Barca de pescari în care erau prins pește, anume Iani Reis, din Turcia, a fost trântit de-o stâncă și rănit, căpitanul Iani Reis fiind grav rănit. A fost internat în spital. Restul barilor au scăpat cu răni mai ușoare. O barcă cu pescari a fost aruncată la mare și sfărâmată, fiind rănit cu acest prilej pescarul Matei Dumitroff. Până în prezent nu se știe nimic de soarta unor pescărești plecate în largul Mării. Într-o vijelie a fost între Mangalia și

Constanța, unde vântul a înregistrat 16 metri pe secundă.

INCETAREA URMĂRIII AMENZILOR APLICATE

București, 29 (Sir). — În urma intervenției făcute la ministerul de finanțe de către președinția adunării deputaților, s'a hotărât încetarea urmării amenzilor electorale aplicate alegătorilor în conf. cu dispozițiile art. 63 din legea electorală pentru adunarea deputaților și Senat. Aceste amenzi erau date spre executare administrațiilor financiare. În consecință, se va lua măsură pentru scăderea tuturor amenzilor electorale ce s'au dat în debit spre urmărirea, restituindu-se instanțelor tablourile de alegători amendați primite de administrațiile financiare de încasări.

D. DEMOSTENE BOTEZ A FOST ALES PREȘEDINTE AL CASEI CENTRALE A ASIGURĂRIILOR SOCIALE

București, 29 (Sir). — Eri, la Casa Centrală a Asigurărilor Sociale a fost ședința de constituire a consiliului de administrație al acestei Case. Președinte al consiliului de administrație a fost ales d. Demostene Botez, iar d-nii Penescu Kertsch și Flueraș ca vice-președinți.

URMĂRIREA UNUI FAIMOS EXCROC

București, 29 (Sir). — Poliția Capitalei a pus din nou în urmărire pe faimosul excroc Cartinescu, fost condamnat pentru falsificările săvârșite anul trecut cu carnetele „Cec” și care după ispășirea pedepsei, fiind eliberat s'a apucat din nou de falsificare, făcând operații în alte orașe.

ACTIVITATE D-LUI MINISTRU C. GIURESCU

București, 29 (Sir). D. C. Giurescu, ministrul organizării F. R. N. a primit ieri la minister o delegație a comunității germane din România, formată din d-nii P. Anton, Hanz Kaufmeyer și Mauruss. Deasemeni, a primit o delegație din partea comunității maghiare în frunte cu d. Paul Szass.

MOARTEA SUBITĂ A UNUI INSPECTOR GENERAL

București, 29 (Sir). — Eri seara la ora 19.30, la ministerul educației naționale, inspectorul general Sava Simiceanu vorbea la telefon. Venindu-i rău a căzut jos, rămânând mort pe loc.

BUCUREȘTI, 29 (SIR). — DE DOUA ORI PE LUNĂ, CONSILIERII CONTROLULUI SUPERIOR DE STAT VOR INFORMA PE PRIMUL MINISTRU C. ARGETOIANU DESPRE CONSTATAȚIILE FĂCUTE CU OCAZIA CONTROLURILOR FĂCUTE.

100.000 TONE DE CEREALE DESTINATE ITALIEI

București, 29 (SIR). — În ultimul timp s'a făcut un aranjament special pentru vânzarea unei cantități de 100.000 tone de cereale Italiei.

București, 29 (SIR). — Până la data de 26 Octombrie organele de valorificare a grâului ale cooperativei, au cumpărat cantitatea de 71.454 vagoane de grâu.

NOUL REZIDENT REGAL AL ȚINUTULUI „DUNAREA DE JOS”

București, 29 (SIR). — M. S. REGELE A SEMNAT DECRETUL PRIN CARE D. PAUL GOMA, ACTUALUL SECRETAR AL ȚINUTULUI BUGEI, A FOST NUMIT REZIDENT REGAL AL ȚINUTULUI DUNAREA DE JOS D-ȘA A DEPUȘ AZI DIMINEAȚĂ J. RAMĂNTUL.

Comentariu german la enciclica pontificală

„Înțelegem ca Papa să facă apel la milă pentru poloni”...

„Dece n'a deplâns însă și miile de germani asasinați cu cruziune în Polonia?”

Stantul Părinte

Berlin, 29 (Rador). — O notă oficială declară:

Cercurile politice germane n'au făcut declarații în legătură cu enciclica — Summi pontificatus.

Un comentariu nu apare necesar, deoarece toată lumea știe în ce măsură ideile național-socialiste aprobă sau dezaprobă punctul de vedere al Vaticanului, față de aceste probleme.

Germanii aprobă în mod sincer declarația Papei, că tratativele și stipulațiile tratatelor injuste, nerealizabile și prea grele, trebuie să fie modificate cu timpul, prin negocieri sincere. Acest pasaj de enciclică poate să se refere la situația națiunii germane după Versailles și Saint Germain. Cei ce au dictat aceste tratate au refuzat revizuirea lor.

Germanii aprobă deasemeni declarația Papei, că trebuie să se privească de mai înainte aceste tratate ca provizorii și că nu trebuie să se rezerve dreptul de a le revoca unilateral, atunci când momentul pare favorabil. Trebuie să se reamintească că Germania a depus armele în 1918, încrezându-se în promisiunile date, care au fost însă sfărâmate la Versailles și Saint Germain. Niciodată

dreptul ginților n'a fost atât de despărțit de dreptul divin, pentru a fi transformat după voința brutală a statelor care au violat națiunea germană prin dictatele din 1919.

Câteva pasagi din enciclică caracterizează perfect sistemul dela Versailles. De exemplu frazele: ceace la exterior părea ordine, era în realitate o dezordine crescândă în domeniul legilor morale și juridice ale vieții, deslipite de majestatea legii divine.

Toată viața omenească era infectată de această dezordine. Deasemeni următoarele declarații: — ceasul victoriei este ceasul ispitei — sau — îngerul justiției luptă contra demoniului forței — sau — inima învingătorului se împietrește sau — măsura și înțelepciunea par slăbiciuni — sau pasiunea oarbă stăpânește pe oamenii responsabili. — Poporul german cunoaște din experiență adevărul acestor cuvinte.

Înțelegem ca Papa să facă apel la milă pentru poloni, Catolicii poloni au fost totdeauna foarte iubiți de Vatican. Papa însă ar fi făcut bine, să deplângă și miile de germani și catolici asasinați cu cruzime în Polonia.

Emanuel Kohn Magazin de blănărie și BLANAR

11. Str. Ștefan cel Mare No. 7
Blănuri și piei de blană în toate calitățile, transformări și reparațiuni prompte și etine

CRONICA ARADULUI

— INCERCARE DE SINUCIDERE. Eteleca Fabian, de 20 ani, din str. Hector, a încercat să se sinucidă în cimitirul Pomenirea. Dusă la spital a fost salvată. Din cercetările întreprinse s'a stabilit că numita voia să se despărță de viață din cauza avansurilor amoroase ce i le făcea concubinul mamei sale.

— FURTURI. Adalbert Kovacs din str. Oituz a anunțat poliția că de pe acoperișul casei sale au fost furate 4 metri tablă.

— Maria Trifu din comuna Măndru-loc în timp ce se plimba cu fida ei prin oraș, aceasta din urmă a fost victima unui abil pungaș de buzunare care i-a furat suma de 4000 lei.

— HOȚI PRINȘI. Individii Gheorghe Lingurar, Gheorghe Dumbra și Alexandru Muntean din olonia țiganilor au fost înaintați poliției pentru că în sarcina lor s'a stabilit un furt de materiale comise în dauna dlui Viorel Suciu, reprezentantul din al agenției Rador.

— DISPARIȚIE. Margareta Krik-toszki din str. Doamna Balasa, a anunțat poliția că fiul său Ioan, de 23 ani, a dispărut de acasă de mai multe zile, lăsându-o fără nici un sprijin și fără ni-

ci un mijloc de existență.
— TRIBULAȚIILE UNUI DEZERTOR. Locuitorul Ladislau Toth, din str. Abatorului a fost înaintat poliției fiind dezertor din plutonul trupei dela școala de aplicație pentru gradul de căpitan. În cursul interogatorului ce i s'a luat, în sarcina lui s'au mai stabilit: un furt comis în dauna locuitorului Vasile Stoica din str. Griviței, de unde a luat un veston, lăsând în loc haina militară, și o înșelăciune în dauna d-soarei Aurelia Szekely din str. Numa Pompiliu, căreia i-a sustras, sub diferite pretexte, suma de 1660 lei. Numitul a fost predat Comandurii Pieții spre a fi trimis unității sale de origine.

— SINUCIDERE. Dimitrie Morar, de 29 ani, din comuna Pecica, s'a sinucis prin strangulare.

— BATAIE. Flăcăii Gheorghe Corpaș și Mihail Radu din Galșa, s'au luat la ceartă și apoi la bătaie. În cursul acesteia s'au tăiat cu cuțitele încât a trebuit să fie transportați la spital.

— SPARGERIE. Gheorghe Nădăban, comeroiant în Socodor, a anunțat jandarmilor că necunoscuți i-au spart prăvălia, furându-i suma de 5000 lei.

Atenția cititorului

Sportivii cari plătesc, vă plâng că n'au loc pe tribune

COMUNULE DIRECTOR!

La 29 l. c., la matchul Ripensia—Victoria, m'am dus la arena „Electrică” să văd acest match. Am plătit, că întotdeauna, bilet de tribună cu 56 lei. Tot bilet de tribună, și eu am plătit, avea și un prieten al meu, care ma'nsofit la match. Când am ajuns noi acolo — și am văzut că tribuna era înșesată de tineret — și ce tineret: băeți de pravălie, de pe la ciznării, tot felul de „băieți”, despre cari cu toată bunăcredința nu s'ar putea spune că ar fi avut bilete de tribună. Aceștia însă, ocupau mai sprinteni ai tribunei, au stat lângă eu și prietenul meu, cu bilete în mână, am fost nevoiți a sta în picioare. Am mai vorbesc de comportarea acestor tineri și cu picioarele, cum se vede în timpul spectacolului, cum își urca ureche...

Am o întrebare: oare organizatorii matchului, dacă au voit să fie cu orice preț generoși cu acest tineret entuziast, nu fi putut lua măcar măsura ca ei să ocupă tribuna în repriza doua, sau după ce și-ar fi ocupat locurile să plătesc cu bani buni biletul de tribună? Dacă nu, vă rog această modestă întrebare, care nu poate supăra pe nimeni și care sunt sigur că vor s'o pună și ei, să fie adresată organizatorilor, cari își plătesc cinstit biletul la matchuri.

D. J.

Minele de cărbuni Mehadia S. A. oferă din galeria „Uranla” din nou deschisă

Carbuni

de prima calitate, fără piatră și ardează pentru orice încălzire. INDUSTRIALĂ, CALORIFERE și CASNICĂ cu prețuri avantajoase. BIROU DE VANZARE: Timișoara II., Str. Odobescu 50.

SPORT

Azi: etapa tuturor posibilităților

Abia am trecut peste emoțiile provocate de a șaptea etapă a campionatului, și iată-ne din nou în preajma unor matchuri capabile să ne furnizeze noi surprize emoționante. Adecă ca să fim sinceri, rezultatele cari se vor înregistra cu ocazia etapei a opta nici nu pot produce surprize, ori cari ar fi acestea, căci toate matchurile sunt absolut deschise.

Calitatea adversarilor, împrejurările matchurilor, locul partidei, acasă sau în deplasare; toate sunt elemente cari egalează șansele adversarilor.

Faptul că în unele matchuri se găsește față în față adversari, unul din fruntea, altul din coada clasamentului nu importă, căci am văzut recent că codașii nu sunt obstacole de neglijat, ci din contră, tocmai codașii sunt aceia cari încercă toate socotelile leaderilor.

Chiar dacă trebuie să recunoaștem că unele echipe sunt mai bune decât altele, nici aceasta nu poate impune din capul locului o victorie în favorul acestora, căci ne-am obișnuit, în actualul campio-

nat, ca să vedem că așa zisele „cantități neglijabile” dispun de calități cari întrec cu succes pregătirea celor „mari.”

Odată ruptă tradiția față de nume și consacrate, în fiecare săptămână am avut ocazie să vedem cum elementele tinere cuceresc locuri de onoare în eraria footballiștilor noștri, și că datorită comportării lor excelente, echipele pline de vedete sunt obligate să înghită lecții amare.

În asemenea împrejurări fruntașul clasamentului după etapa a opta este foarte greu de presupus.

Dacă Venus învinge la Baia Mare și leader și pe mai departe. În caz contrar dacă CAMT va putea cuceri două puncte se va instala în frunte. Dacă atât CAMT cât și Venus vor pierde, atunci Ripensia, Carpați sau Rapid vor avea șanse să se instaleze în fruntea plotonului.

În regiunile inferioare ale clasamentului situație e analoagă, oricare din echipe poate evada ușor.

Ripensia—Sportul Studentesc

Arena Electrica — ora 15'15

Pentru timișoreni acest match este poate cel mai greu din actualul campionat, căci va găzdui o echipă admirabilă dispusă spre a stoarce victoria. Studenții au fost în totdeauna un adversar dificil pentru Ripensia, căreia nu-i convine stilul tineresc al oaspeților.

Dacă în trecut Ripensia a putut anihila elanul studenților printr-o tehnică superioară, azi situație s'a schimbat. Sportul Studentesc merge categoric pe drumul perfecționării și nu mai este acel adversar care nu contează.

În compania Rapidului, studenții au făcut o partidă epocală și au impresionat formidabil. Că la urma urmei nu au putut termina un victorie, aceasta se datorește doar lui Auer, care vulpe bătrână, l-a enervat în așa fel pe adversarul său, încât a căzut în cursă și a fost eliminat.

Fiecare își poate da seamă de lipsa unui centru haif, tocmai în perioada critică a partidei! Cu o echipă completă Sportul Studentesc nu ar fi putut pierde.

Pe Ripensia o favorizează sortii, căci și ceilalți pretendenți ai campionatului

au înregistrat pierderi. În alți ani, când Ripensia a fost mult mai bună decât acum, a fost mai îndepărtată de echipa fruntașă și totuși a recuperat terenul.

Acum când este numai la un punct diferență echipa nu este de loc îngrijorată. Chiar dacă va mai pierde câteva puncte aceasta, după părerea conducătorilor, nu poate decât să contribuie pentru a îmbunătăți calea spre desnodământul final al campionatului.

Până în primăvară Ripensia nu poate fi decât numai mai bună. Menajarea unora dintre jucători este de o logică adoptată tocmai pentru a putea produce impresie în ultimele matchuri decisive.

Partida cu Sportul Studentesc este tocmai punctul inaugurat al politicei aplicate de Ripensia.

Oaspeții vor găsi aici o echipă odihnită și plină de elan tineresc în atac, iar în apărare un zid format din jucători încercați.

Matchul — spun Ripensiștii — nu poate avea ca învingător decât pe Ripensia.

O să vedem ce aduce jocul de pe teren.

Camt, Electrica și Chinezul în deplasare

Atleții muncitori joacă la București în contra Unirei-Tricolor, învingătoare Ripensiei și a Venusului.

Atâta e destul ca să nu putem fi optimiști! Dar la CAMT atmosfera e cu totul alta. Ei susțin că ceea ce nu a reușit celor două echipe mari, le va reuși lor, căci ei au acel moral și aceea voință, care lipsește la altele echipe, stăruind oborenilor le este mai adecuat și astfel vor veni dela București cu cel puțin un punct!

Electrica are un match foarte greu la Arad, unde întâlnește pe Gloria.

Deși învinși la Ferdinand, în Cupa României, arădani vor încerca din răspunși să detronizeze pe leaderii Diviziei B. I. E. T. — iștii sunt calmi ca de obicei și

vor lupta cinstit pentru a-și îmbogăți palmaresul.

O sarcină mai puțin grea are Chinezul, care joacă cu Sparta la Mediaș. Totuși timișoreni trebuie să fie foarte prudenți spre a nu li se administreze vre-o corecție.

**Au sosit în casa Resturi
Textile stoffe de paltoane
și costume moderne pt.
bărbați și dame, în toate
mărimile.**

III. Bd. Carol 5 (suleran)
IV. Fröbl 40 (Casa Brück)

Dispozițiuni cu privire la revizuirea anuală a supușilor străini

Timișoara, 29. — Inspectoratul general al muncii din loancate a primit o înștiințare cu privire la revizuirea anuală a supușilor străini, care începe la 1 Noembrie a. c. și la care trebuie să se prezinte toți supușii străini cărora le expiră dreptul de ședere în țară pe data de 31 Decembrie 1939.

Conform Decretului-Lege Nr. 4072/1938, toate persoanele care în urma revizuirii cetățeniei, au pierdut calitatea de cetățean român, aceia cari nu fac dovada naționalității române și nici nu posedă acte de căsătorie valabile eliberate de vreun stat străin, sunt obligați să se prezinte la această revizuire.

Cei dintâi, fie că sunt salariați, fie că patroni, fie că și exercită profesiunea pe cont propriu, vor face cererea personal și vor anexa: livretul de exercitare a profesiunii, biletul de liberă petrecere, pașaportul, dovada de plată impozitului comercial sau industrial pe trimestrul Iulie 1939 și certificatul de înmatriculare a firmei la camera de comerț, dacă nu au această mențiune trecută în livret. Meseriașii patroni vor mai prezenta cartea de meșter, sau certificate din partea Camerelor de muncă, dovedind în ce fel au fost soluționate cererile pentru preschimbarea sau eliberarea cărții de capacitate. Pentru cei angajați în serviciile altor persoane sau întreprinderi, cererile se vor face de către patronii lor, anexând: livretul pentru exercitarea profesiunii, livretul de liberă petrecere, pașaportul, dovada de plată dărilor pe trimestru, Iulie 1939, precum și recipisa de consemnare la Casa de Depuneri, sau la Administrațiile financiare, pe seama „Fondului Muncii”, cont Nr. 14.09 și anume: 10.000 lei pentru salariații supuși străini făcând parte din categoria (I) personalului administrativ superior și tehnic superior sau asimilații lor; 5000 lei idem pentru personalul inferior trecut în categoria II; 2000 lei pentru personalul de categoria III, adică lucrătorii calificați și asimilații lor și 1000 lei pentru neasimilați (categoria IV).

Pe lângă actele de mai sus, se vor mai depune la cerere: pentru ucenici: autorizația specială a Ministerului Muncii, pentru lucrători și maștri: cartea de capacitate obținută în condițiile legii pentru pregătirea profesională și exercitarea meseriilor, sau certificate din partea Camerelor de muncă, dovedind modul cum le-au fost soluționate cererile pentru preschimbarea sau eliberarea cărții de capacitate.

Patronii sunt obligați a depune deodată actele tuturor salariaților din serviciul lor.

Salariații străini, care în momentul revizuirii se găsesc fără angajament, vor face singuri cererea și vor anexa, pe lângă actele arătate mai sus, vor mai depune dovezi de specialitatea ce o au.

Toți ceilalți supuși străini cari nu se găsesc în nici una din condițiile arătate

mai sus, vor mai anexa la cereri: livretul de liberă petrecere, pașaportul, dovada de plată impozitului, dovada vechimii în România eliberată de autorități, dovada mijloacelor de existență, certificate eliberate de organele de poliție sau administrează că nu profesază. În cereri se va arăta: domiciliul, ocupația ce au și motivul rămânerii în țară.

Supușii străini cari în urma revizuirii și-au pierdut cetățenia română pe lângă actele arătate la celelalte categorii vor mai anexa la cereri dovada vechimii în România, dovada căsătoriei cu o cetățeană română și actele de naștere ale copiilor sau dovada împlinirii serviciului militar efectiv în armata română.

În mod excepțional, anul acesta vor depune numai taxele prevăzute la Decretul-Lege No. 4072/1938 și anume: patronii, personalul superior sau asimilații administrativ și tehnic din orice fel de întreprinderi, rentierii, liberi profesioniști, comercianții și voiajorii comerciali, câte 10.000 lei; personalul administrativ și tehnic inferior, lucrătorii calificați sau asimilații lor din orice fel de întreprinderi sau instituții și voiajorii ambulanti, câte 2000 lei, iar cei cari nu intră în nici una în categoriile de mai sus, câte 500 lei.

Aceste taxe se vor achita de străini sau patronii ori conducătorii întreprinderi și instituții unde sunt angajați și vor depune la sucursalele sau agențiile Băncii Naționale, pe seama Ministerului de Interne pentru „Fondul Construcțiilor” (Cont No. 1009), iar recipisele respective se vor alătura la cererile de revizuire.

Supușii căsătoriți cu românce, fie că exercită sau nu o profesiune, pe lângă actele indicate mai sus la categoria respectivă, sunt obligați să anexeze cererea și un certificat de la Ofițerul Stării Civile, doveditor că până astăzi căsătoria n'a fost desfăcută. Pe contra pagină se va arăta de autorități că soții nu se găsesc sub separațiune de domiciliu.

Supușii poloni, unguri, germani și italieni austrieci, pe lângă actele arătate mai sus la categoriile respective, vor mai depune acte oficiale de constatarea religiei.

Cererile și actele astfel întocmite, se vor depune imediat și până cel mai târziu la data de 31 Oct. 1939, după următoarea: cei din comunele urbane: la oficiile de poliție; cei din comunele rurale: la preturile respective, primării adevărate despre aceasta cu care se vor legitima până la data de 31 Dec. 1939. Actele se vor restitui de către celeși organe după revizuire.

Cererile care nu au alăturat toate actele arătate mai sus, vor fi respinse, iar aceia cari nu se vor conforma dispozițiunilor, vor suferi rigorile legii pentru protejirea muncii indigene, și legii pentru utilizarea personalului românesc în întreprinderi, a legii pentru controlul străinilor și a Decretului-Lege pentru înființarea „Fondului Muncii”

MICA PUBLICITATE

Folositi mica publicitate a ziarului „DACLIA”
Costul unui cuvânt este 1 leu, minimum 10 cuvinte

Calfă de frizer, tânăr, prezentabil, foarte harnic, rămas șomer, caută angajament. A se adresa: d. Sandu, Frizeria Cioca, Timișoara, Cetate, Str. Eminescu 1.

De închiriat locuință modernă, 3 camere, din nou vopsite și zugrăvite în Vila cu Balcon. Str. Braniste 2, colț Str. Marghioloman.

Cumpăr costume bărbătești uzate exclusiv la locuința Dvoastră. Obiectele aduse în prăvălia mea nu le cumpăr, dar în urma unei cărți poștale sau avis telefonic (12-14) mă prezint imediat. Schönbrunn, Timișoara II., Piața Traian 2, etaj 1. 2.

Profesoară dă lecții de limba latină și română la studenții mari și mici. Bul. Carol Nr. 7. Etaj II., ușa 9.

Bul Regina Maria 5.
Cumpăr cărți literare, uzate. Librăria No.

Licitație de moșie. 200 jughere cadastru arător, puține fânețe, în Gavojdia, lângă Lugoj, afară din zona militară, se va licita global la 6 Noembrie a. c. ora 11 1/2, la casa comunală Gavojdia. Prețul de strigare 477.000 Lei, garanția 10% de ofertă. Informație: dr. G. Alford, curtea rului falimentului, Timișoara, Str. Lomonosov Nr. 8.

Corul Vidu, redivivus

DESPRE TRADIȚIE.

Tradiția e continuitate, — înlănțuire de obiceiuri și credinți. E lege nescriasă — și poate tocmai deaceia, respectarea ei, rezidă în neogoiul pierzării de sine, în desrădăcinare. Ea s'a născut dincolo de rațiune. Ea s'a născut dincolo de rațiune. Ea s'a născut dincolo de rațiune. Ea s'a născut dincolo de rațiune.

Lege nescriasă, — ea nu e supusă reformelor. Continuitate, — ea nu e monotonă. Tradiția ca atare, e dinamică. Ea se transmite, moștenire, mărită. Tradiția ca atare, e dinamică. Ea se transmite, moștenire, mărită.

TRADIȚIA CORULUI VIDU.

Corul Lugojuului, devenit renumitul Corul Vidu, este expresia tipică a tradiției muzicale lugojene. Iar această tradiție muzicală lugojană, are la bazele ei străvechii biserici, deci însuși fondul de originalitate al intelectualilor, maistorilor și economilor lugojeni.

Tradiția Corului Vidu, e prin urmare înainte de toate, religioasă. Amvonul, căna și corul, acestea au constituit purtătorii triumfului, care a susținut crucea cea din greu purtată și pe care adesea am fost răstigniți, — a românismului.

Așa s'a sudat trecerea de la fondul religios, la cel național, al tradiției corale lugojene.

Așa s'au ridicat Pogonii de mai târziu, așa falangă de virtuți naționale bărbătești, prin Murgu, înainte. De la biserică, la tribunal, de la familie în temniță, iață se întretăiau odinioară și mereu, numirile destinului românesc al acelelor tradiții înscrise în paginile istoriei, au putere de nedesmințită conștiință națională.

Luptele naționale însă, izvorau din neputința păstrării ființei românești așezată. Ele au fost date pentru păstrarea credinței, pentru dreptul de a ne cânta limba, de a ne cânta cântecul, de a ne îmbrăca portul, de a ne juca jocurile. Tradiția muzicală a Lugojuului, păstrată în continuitatea ei, tradiția eroică a războierilor și jertfei de sine. Și fiindcă, nașterea trăiește în puterea expresiilor care definesc poporul însuși, în unitatea, armonia și valențele patrimoniilor sale culturale, viața muzicală s'a grefat pe viața națională. Au fost cântate astfel, crucea eroice, străbune, au fost înregistrate comorile de folclor, în o gamă, care a culminat — pe plan local înțelegându-se — cu „Eroii” și „Ana Lugojană” — ale aceluiaș nemuritor Ion Vidu.

Corul Lugojuului, numit odinioară „Reminșca de cetire și cântări” a evoluat paralel cu viața politică românească a Banatului.

Precum, istoricul Partid Național al Reminșca de cetire și cântări, se transmitea și aceluiaș lozinci, din generație în generație, — tot astfel și acest cor lugojan, moștenea, la umbra crucii în miros de sânge, din tată în fiu. Căci, corul, nu e o simplă grupare, de colaborări, de valențe, ci o însumare de virtuți. El a devenit o necesitate organică a patriarhatului rânduirii ale vieții, cântate de Ștevoici-Bănățeanu și Vlad Delamăneș.

EPOCA DE AUR.

Corul Vidu, e unicul cor din România, care atinge în 1940, vârsta de 100 de ani. Căle lungă, epocă de aur. Și totuși, câte frământări, câte sinuzozități, înepensabile, necesare. Greul oricărei trudiri, e îngura verificarea a viabilității. Lugojuului au rezistat încercărilor, fortificațiilor, pentru triumful unic, propriu, așezat: Centenarul.

Un secol de existență, ce uriașă arăta în timp, iar corul însuși, ca un

punct central de undă, măsurând 100 de ani pe traiectoria manifestărilor similare românești, nu vom găsi, doar urmându-i cu 20 ani mai târziu pilda, Corul plugarilor din Chisătau, ca o dovadă a conștiinței și valorii neamului nostru valah, atât de oropsit și disprețuit pe acele vremuri.

Epoca de aur a acestui cor, o marchează, însuși maestrul spre a căruia veșnică cinștire, corul se botează simplu dar măreț: „Corul Vidu”. L-au îndrăginit însă astfel, mai dinainte, succesele răsunătoare ale acestei neîntrecute înghetări corale.

O arenă vast deschisă, câmpul în care a înflorit Corul Vidu, au fost ritmul și melodia populară, specificul însuși al creației muzicale bănățene.

Deaceia epoca de aur a corului, e epoca lui Vidu, a maestrului și dirijorului, care a reușit să onduleze în gestul și creația sa, cu autoritate reprezentativă Banatul însuși. Purtător de prestigiu al unei întregi provincii, Corul Vidu, c trunchiul, din care s'a ramificat apoi marea familie a patrimoniului nostru muzical, rural, zestrea celor peste 200 de coruri și fanfare sătești.

RENAȘTEREA

Corul Vidu, a înscris pe filele vieții sale centenare o istorie pe care o apreciem în toată grandoarea ei. Dar, această istorie a lui, ca orice istorie de frământări și învingeri își are urcușurile și coborâșurile ei inerente pe panta unui drum atât de greu, ca acela pe care l-a străbătut, spre zilele izbăvirii, neamul românesc.

Epoca de aur epoca lui Vidu, e surprinsă în culmea ei, de anul eliberării și unirii 1918. Multe din paginile epocii eroice dinaintea acelei date s'au închis atunci, ca o reliquie în Panteonul propriu ei sfințenii...

În învălmășeala libertăților, în fureșul vremurilor noi, Ion Vidu și Corul său, stăruiesc în crepuscul, ca o ultimă strălucire de epocă încheiată.

Încă în viață fiind, Vidu, își transmite rolul, moștenirea, tânărului fiu al Lugojuului, lui Filaret Barbu Vidu, în marea lui dragoste și pătrundere a înțelesului împrejurărilor: la vremuri noi, om nou.

Colțul bisericii

Duminică

... Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean.”

Rugăciunea Domnească. Ce poate fi mai înălțător pentru făptura omenească, decât să se silească să ajungă în fie ce zi mai bună, reușind astfel să se lapede încetului cu încetul de cusururile sale, ce provin dela ea însăși? Nimeni nu vrea să-și vadă propriile greșeli. Orbi, pentru ca să poată umbla, își iau o călăuză; dar noi, fără călăuzirea lui Dumnezeu, rătăcim și ne credem fără greșeli și patimi, fiindcă nu le vedem și mai ales, nici nu ne place să ni se arate. Astfel, nu facem decât să ne amăgim pe noi înșine, de cele mai multe ori cu știrea și consimțământul nostru.

Răul acesta de care suferim și ne pricinuește atâtea turburări în viața noastră este în noi înșine; dacă nu reușim să ne dobândim sănătatea morală, este că nu vrem să știm că suntem bolnavi. Cel mai de temut dușman al virtuților se află chiar în spiritul nostru, în cutare necunoscute nouă ale sufletului. El bine tocmai în acest domeniu, trebuie să ne întărăm puterile morale, spre a putea reacționa și a respinge atacurile. Inimoul nu poate fi combătut cu succes din afară, și de aceea Creatorul ne-a înzestrat în scopul acesta, cu toate facultățile trebuincioase, ca să ne apărăm înșine în contra propriului nostru duș-

Sunt 12 ani de atunci, — 12 ani de muncă încordată, de regenerare. Și de succes.

Epoca Renașterii Corului Vidu, epoca avansării sale tot atât de glorioase în timp.

Ion Vidu și-a dus Corul în 1906 la București. Filaret Barbu, l-a continuat drumul spre mai departe, spre Praga.

Sub ochii noștri, în zilele noastre, Corul Vidu s'a făcut demn de memoria și victoriile numelui ce-l poartă. S'a făcut demn, prin fericita colaborare, dintre cei trei factori cari l-au determinat întotdeauna superioritatea: Comitetul, Coriștii și Dirijorul.

Patronat de distinse personalități lugojene, compus din elemente talentate și disciplinate, și dirijat de o valoare cum e Filaret Barbu, Corul Vidu, a atins, prașul celui de al 100-lea an.

IN PRAG DE SECOL

E emoționant de înălțătoare perspectiva atât de apropiată a împlinirii, a încheierii unui secol de succese. E emoționantă mai ales răspunderea ce revine celor trei factori, în prezent, de a încheia onorabil un veac, și de a transmite firul existenței dincolo de el.

În pragul acestui veac, Corul Vidu, a încercat o scurtă discontinuitate, un hiatus îngrijorător.

Pe departe antagonismele pentru conducere, pe dealta plecarea, prin forța majoră a împrejurărilor, a dirijorului la Timișoara, au determinat o pauză, pe care noi am crezut-o ca pe un răstimp de necesară reculegere.

În acest răstimp ceea ce trebuia să se lămurască s'a îmurit.

Locul presidențial, care a fost onorat de dr. Vasile, sub care s'a inaugurat renașterea corului. Îl ocupă acum un intelectual dinamic d. dr. Tiberiu Sevidi.

Pe plan oficial, d. dr. Ionel Dobrin, primarul Lugojuului, a favorizat reculegerea materială, a corului, înlesnind totodată d-lui Filaret Barbu revenirea la pupitru.

Astfel, forțele s'au reînălțat într-o întâmpinare și serbătorire marelui eveniment. Să le fie într'un ceas bun, această regăsire.

Undeva, în progale, au tresărit străbunii... C. MIU-LERCA

Numele bun este mai scump decât diamantului!

Oamenii prețuesc diamantul pentru strălucirea lui extraordinară. Acest metal prețios împodbește și coroanele regiilor.

Este însă alt odor mai scump decât diamantul, care are mai mare preț înainta lui Dumnezeu și acesta este diamantul sufletului, petru-că este răscumpărat cu sângele lui Isus Cristos, vărsat pe muntele Golgota. El nu luminează numai unele părți ale corpului omenesc, ci întreg corpul și razele lui se întind dela înălțimea palatelor până adâncimea colibelor și strălucește peste mormânt până în nemurire.

Fericiți dar, cari știu prețului diamantului sufletului!

Atari fericiți sunt sfinții martirii, între care este și sfântul marele martir Dimitrie izvoritul de mir și căruia pomenire o serbează biserica în fiecare an la 26 Octombrie.

El s'a născut din părinți evlavioși, cari de milă l-au crescut în frica lui Dumnezeu. Sub împăratul păgân Maximian a avansat el la un rang înalt în armată.

Într-o zi primise ordin, să stârpească pe creștinii de pe fața pământului, el însă ia luat în apărare, ba l-a și ajutat, dându-le lor, mai ales săracilor, toată averea sa dimpreună cu servul său cu numele Sa. Pentru aceasta sfântul Dimitrie a fost tras la răspundere din partea împăratului păgân, el însă cu mare curaj s'a mărturisit de creștin, ceea ce a avut de urmare că a fost aruncat în temniță.

Pe vremea aceea era un luptător păgân cu numele Lie, care în amfiteatrul păgânilor a omorât pe mulți creștini.

Un tânăr, cu numele de Nestor, fiindu-i mișă de creștin, s'a dus la sfântul Dimitrie în temniță povestindu-i toate chinurile creștinilor. Acest sfânt l-a însemnat cu semnul crucii pe Nestor, zicându-i: mergi și vei învinge pe păgânul Lie. Și mergând Nestor și luptându-se cu acest păgân l-a învins, trântindu-l în niște cui ascuțite, pentru care faptă, mîinindu-se împăratul a poruncit să i-se taie capul lui Nestor, iar sfântul Dimitrie a fost străpuns cu sulița dimpreună cu servul său.

Numele lui însă este scris în cer cu litere de aur și bisericii îl prea mărește în veci!

Protopop Ioan Murgu.

Dispoziții referitoare la învățătorii titulari dela posturile destiințate pentru lipsa de populație școlară

Ministerul Educației Naționale a dat următoarele dispoziții:

Învățătorii titulari dela posturile destiințate pentru lipsă de populație școlară și utilizați anul acesta la alte școli, la epoca transferărilor din 1940, vor fi preferați, la condițiile egale, în posturile ce le vor cere.

Învățătorii utilizați în condițiile de mai sus, cari își vor cere transferarea într'un post devenit vacant în aceeași localitate unde au fost titulari, vor fi preferați înaintea acelor cari vor cere transferarea la acea școală.

Învățătorii utilizați în aceleași condiții, cari își vor cere transferarea într'un post devenit vacant la aceeași școală unde au fost titulari, iar și preferați înaintea tuturor învățătorilor cari vor cere transferarea la acea școală.

Toate instrumentele muzicale mai etin la

Anton Braun

Depozitul fabricelor renumite Asortiment mare în tot soiul de instrumente muzicale și accesorii. Cereți catalog gratuit!

Vânzare și în rate!

Timișoara I. Str. Engen de Savoya 10
Telefon 41-80

Pa. Trelean Constantin.

URMASII LUI CORIOLAN BREDICEANU

1. Dr. Tiberiu Brediceanu

Un suflet ales, în care dragostea pentru bine și adevăr, simțul pentru frumos și elanul poeziei și al muzicii s'au contopit, încă dela început, într'o deplină armonie.

Lumina zilei a văzut-o la 2 Aprilie 1877 în Lugoj, unde a avut fericirea să primească o educație deosebit de îngrijită.

Fiind înzestrat, din frageda-i copilărie, cu o aleasă structură sufletească și cu o mare rezervă de bunătate și dragoste, distinși săi părinți, Coriolan Brediceanu și Cornelia Rădulescu, fac tot ce le stă în putință pentru a-i da, într'o atmosferă tradițională și curat românească, pătrunsă de mireasma dătătoare de viață a muzicii naționale și clasice, cea mai aleasă hrană spirituală.

Mama d-sale, fiind o femeie de cultură superioară și o excelentă pianistă, se străduiește să-l introducă, cu nesfârșită ei dragoste de mamă, în tainele muzicii, dându-i cele dintâi lecții de piano, dinpreună cu maestrul Iosif Czegka, fost dirijor de muzică militară și al Reuniunii române de muzică din Lugoj.

Această zestre muzicală primită acasă, în Lugoj, d-l Tiberiu Brediceanu și-o sporește și desăvârșește la Blaj, ca elev de liceu, cu marele compozitor Iacob Mureșanu, apoi la Sibiu cu Herman Kirschner, și, în cursul studiilor d-sale universitare, cu alți renumiți muzicieri.

Dreptul îl studiază la Budapesta, Bratislava, Viena și Roma. Doctoratul în drept îl trece la Universitatea din Cluj.

După obținerea titlului de doctor în drept, este însărcinat cu direcția executivă a „Băncii Albina”, în care calitate are delegația de-a conduce filiala din Brașov a acestui important institut românesc.

ocupațiunea prozică de director de bancă însă nu-l împiedică ca, în ore libere, să se ocupe, cu toată dragostea sufletului său plin de armonie, și de muzică și îndeosebi de muzica populară românească.

Doinele noastre, cu frumusețile lor incomparabile, i-au vrăjit strunele inimii și l-au determinat să fie cel dintâiu pionier al muzicii noastre folcloristice.

Cu o sânguință de albină, cu o dragoste și competență rară, culege, cercetează și armonizează motivele cântecelor noastre populare, cele mai alese mângâiere sufletești ale poporului nostru bănățean, curățându-le de motive străine, reconstituindu-le, cât mai fidei, originalitatea curat românească și mântuindu-le de piere.

Lucrările d-sale cele mai însemnate în acest gen sunt: „Doine și Căntece românești pe teme populare” (zece caiete), „Jocuri românești pe teme populare” (opt caiete) și „Colinde” (un caet). — Celei dintâi două lucrări au fost premiate de „Societatea pentru fond de teatru român”.

Academia Română, cunoscându-i distincția și rara competență în domeniul muzicii de folklor, îl însărcinează, în două rânduri deosebite, să adune cântece populare din Maramureș și Banat. În temeiul acestei însărcinări, d-l Tiberiu Brediceanu întreprinde o vie și rodnică căutare, în anul 1910, în Maramureș, adunând 170 melodii populare dintre cele mai rare și mai frumoase, iar în anul 1921, 1922, 1923 și 1925 în Banat, unde reușește să colecționeze, din 82 de comune, aproape 1000 de melodii populare românești cu adevărat divine.

Această lucrare din urmă a obținut premiul I-a la concursul „Societății Compozitorilor Români” din anul 1925.

Mult apreciat și sincer ovationat a fost, pretutindeni, distinsul nostru compozitor pentru poemul său muzical etnografic: „Banatul Ardealului, Crișana și Maramureșul” în port-joc și cântec, reprezentat, pentru întâia oară, la Sibiu (1906 și apoi la Budapesta (1907), Arad

(1909), Viena (1911), Brașov și Timișoara (1912), Cluj (1920) și, în fine, la București în anul 1924, cu ocazia vizitei pe care a făcut-o „Astra”, „Caselor Naționale”. Acest poem a fost ulterior, modificat și complectat cu toate provinciile noastre întregite dându-i-se titlul de „România în port, joc și Căntec”. — În această nouă formă a fost reprezentat, apoi, în anul 1929 la București, cu ocazia aniversării a unui deceniu dela înfăptuirea marelui ideal al Unirii tuturor Românilor, în prezența Familiei Regale și a înalților demnitari ai țării.

Un strălucit succes a avut, apoi, d-l Tiberiu Brediceanu cu opera d-sale „La șezătoare”, reprezentată întâia oară, în anul 1908, de „Reuniunea română de muzică din Sibiu”, cu ocazia aniversării a douăzecișicincizeci dela moartea mult regretatului marelui compozitor român, Ciprian Porumbescu, precum și cu „Seara Mare” (în trei tablouri), care evocă vechile noastre datini dela Crăciun și are scene lirice de toată frumusețea.

Ambele d-sale lucrări: „La șezătoare” și „Seara Mare” sunt compuse cu un artistic acompaniament de orchestră și au văzut lumina rampei operelor române din Cluj și București, în repetite rânduri. Premiera Operei „Seara Mare” a avut loc la Opera Română din Cluj la 1924.

O deosebită atenție merită și pantomima sa în 4 tablouri „Învieră”, cu scenariul de Lucian Blaga, distinsul nostru estetician, scriitor și profesor univ. dela Cluj.

Toate aceste lucrări mult gustate și apreciate ale compozitorului de elită Tiberiu Brediceanu, brodate pe comorile neîntrecute ale muzicii noastre, au contribuit foarte mult, în cursul deceniilor, la deșteptarea interesului pentru muzica noastră dela țară, pentru cunoașterea și aprecierea, după merit, a marelui capital de bunuri sufletești, a energiilor, care sălășluiesc în sufletul minunat al poporului nostru românesc, demne de-a fi utilizate, într'un viitor apropiat, pentru crearea unor capod'opere nemuritoare.

Imediat după introducerea regimului românesc în Țările noastre de dincoace de Carpați, i se încredințează direcțiunea artelor dela departamentul Cultelor și al Instrucțiunii Publice al Consiliului Dirigent Român.

În această calitate, a condus d-sa, la noi, întâiul turneu oficial al Teatrului Național din București, a normalizat situația teatrelor minoritare, a luat în primire muzeele din aceste părți ale României întregite și a stăruit mult, pe lângă cei competenți, pentru înființarea unei direcțiuni generale a artelor în București.

Ca și un purtător de elită al simfînii și gândirii noastre românești, în ședința din August 1919 a Marelui Sfat Național este ales Șef de Resort al Ocrotirilor Sociale și al Artelor în Consiliul Dirigent Român și în toamna aceluiași an, deputat al circumscripției Bocsa-Moșană, care era circumscripția prefectă a Bre-

dicenilor.

În calitate de Șef de Resort, face cele mai mari și laudabile eforturi pentru a întemeia, cât mai urgent, întâia scenă stabilă românească de drame și comedii: Teatrul Național din Cluj, care-și începe, cu multă încredere și însuflețire, activitatea la 1 Decembrie 1919, chiar cu ocazia întâiei aniversări dela grandioasa și istoria adunare dela Alba-Iulia. Înființează apoi, tot la Cluj, întâiul Conservator de muzică și artă dramatică din Ardeal, ca, instituție de Stat inaugurat, cu mare însuflețire și mândrie

Excelența Sa între săraci...

Când suflarea vantului binecuvântor imprimă promoroaca rece de pe natura înamărită de nepretinsească-i persistență, apare soarele bucuriei cu lumina și căldura sa, sub care și cel mai plâpând firicel de iarbă învie...

Această binecuvântare cerească s'a revărsat Duminică trecută peste sufletele noastre, când Excelența Sa domnul dr. Alex. Marta, Rezident Regal, a descins în Frateleia fără alai și fastuoase primiri, departe fiind de Sine asemenea manifestări lumesti, însoțit de directorul de cabinet al Domniei Sale. Pășind în ziua Domniei Sale, primul gând L-a îndreptat către Lăcașul dumnezeesc, intrând cu modestia și cuernicia ce-L caracterizează, în Sf. Capelă, asistând o bună parte de vreme la Sf. Liturgie. Disprețuitor a vechilor sisteme de administrație — precum însuși a afirmat-o în repetate rânduri — când politicianii comizi cu atitudine înțepată, rezolvau din fotolii tot felul de chestiuni ce interesau binele obștesc, după mărturiile mai întotdeauna intervenite ale subalternilor. Excelența Sa ține să se informeze pe teren despre numeroasele scăderi și lipsuri semnalate în petiții sau memorii, de diferiți interesați. Desigur a găsit demnă de plângerile noastre, sărăcăcioasa înfățișare a Capelei în care peste săptămână zburdă numeroși copii, pentru a salva cât mai grabnic din ghiarele pierzării sute de suflete a căror sentiment religios-național în decurs de 20 ani, a scăzut la umbra promisiunilor deșarte, îndreptându spre biserică romano-catolică, unde glasul clopotelor bemotate și aureola altarului propriu al Mântuitorului Isus Hristos, îl cheamă la credință. Atât noi cât și înaintașii noștri, am bătut deseori scările autorităților, mărturi fiindu-ne cererile, prin cari am descris primejdia, ce ne pândeste, cu desnaționalizarea și posedarea românilor de neam și de credință, cari pe'ndelete vor fi înghițiți prin căsătoriile unte — cel mai rău și cel mai eficient mijloc — și prin prozelitism, de către clerul și țările minoritare sistematic sprijinite de capitaluri din afară, nevrând puțină a se ocoti copii în

națională, în ziua de 28 Martie 1920. În fine, reușește să deschidă, după multe greutate, în metropola Ardealului, la 25 Mai 1920, Opera Națională, numită mai târziu Opera Română din Cluj: întâia operă de Stat în România.

Actualmente este președintele Comisiunii pentru arhiva fonogramică și publicarea de folklor muzical dela Ministerul Cultelor și Artelor din București; președintele Conservatorului de muzică „Astra” din Brașov, membru în Comitetul de conducere al Societății Compozitorilor români și senator.

Integrându-se atât de nimerit în timpul epocii, d-l Dr. Tiberiu Brediceanu a știut să devie, prin însușirile d-sale superioare, un urmaș vrednic al distinsilor săi părinți.

Pentru neperitoarele d-sale merite muzicale, culturale și artistice a obținut, în anul 1927, premiul național pentru muzică, mai multe importante decorații și mai presus de toate, admirația și recunoștința întregului neam românesc.

spirit român-ortodox de tentațiile acestor primejdoase. Și când ne gândim că prin căsătoriile mixte se găsește și funcționarii de Stat! Kar de vom încerca să găsim cauza inferiorității elementului românesc în acest colonii ca Frateleia ce împreună tot ceșul, aruncând vina asupra moștenirii trecutului, vom răspunde că aceasta este o mângâiere, știind prea bine că așezările minoritare și consolidarea poziției lor s'a făcut mai intens de 20 de ani încoace; de vină suntem numai noi: „pierirea ta prin tine izale”, păstorii și păstorii deopotrivă. Conducătorii politici de ieri sunt încriminați pe acela că aci n'au găsit deosebi grase de exploatare, desinteresându-se complet de ele, iar conduși sunt vinovați de neuniți, habind un „sfânt” mai mult decât pe celalt.

Acestea și altele măresc semnificația celorlalte Excelențe Sale printre noi, întâi de credința noastră că am găsit „tămăduitorul”. Insuși Mântuitorul a vindecat în etape și nici-odată fără ca bolnavul să-și mărturisească adâncă credință, la fel după cum nu intră acuns a vindecat, el la fel locului în plină mulțime. Obidirea poporului român a cunoscut deseori asemenea mizerii domnești. Domnitorul Cuza Vodă a pierit rușinea țăraniului iobag palmuit de boala spoliator, printr'o sărutare. Regele Ferdinand I. a îndreptat orânduirea bisericească care se necinstea de autoritățile încordate în frac la sărbători naționale, prin acela că aflându-se într'o biserică, la rugămintea de ingenuchierie văzând că autoritățile plăcă numai capul, a ingenuchiat și el și n'and u - i. M. Sa Regele Carol al II-lea călătorind prin surprindere — mai anii trecuți — pela câteva Municipii din țară, câte orânduirea îndreptat, stimulând prin îndurarea regese inițiativele laudabile și stăruind zând pe provaricatorii bunului public! — În tiparnițele vieții sale, Excelența Sa a turnat fapte vrednice de situarea Sa atât de înaintașii de glorie a națiunii române. Gestul pîn de nobleță și virtute creștinească care l-a îndeplinit Duminică în Frateleia, prin vizitarea la modesta-i locuință a lui Danuș Ioan fostul aprod al Excelenței Sale la Curtea din Timișoara timp de 20 ani, este mai mult decât ar putea clasifica peana încă în simplicitatea descrierii ei, îl reținem doar conștient în inimile noastre calde și în burile noastre tremurânde.

De aici din Frateleia — după atâtea suferinți și umiliri îndurate, după această „săbatoare” privim cu mare încredere și tădejde într'un viitor mai fericit care ne va binecuvânta cu o biserică prin ajutorul și prin înaltă înțelegere a Excelenței Sale; iar pentru îndeplinirea mărețelor idealuri înscrise în sublimitatea ființei Sale, a căror înfăptuire este urmărite din timp și după un plan metodic, rugăm pe bunul Dumnezeu a-Li învrednicii de același vițoare trupească și sufletească, pentru a putea ocroti corabia încredințată prin valurile învolburate ale vieții, ancorându-o în liniștea și încredințarea ne care o dă îndeplinirea conștiințioasă a datoriei.

Pr. VICTOR FAUR

Avansări la ITAS

Timișoara, 29. — Regia publică comer-
cială ITAS a făcut următoarele avan-
sări de funcționari pe anul 1940:

- Dela subdirector cl. II la subdirector
cl. I:
1. Ing. Sever Proștean.
 2. Doșlea Traian.
- Dela șef de serviciu cl. II la șef de ser-
viciu cl. I:
1. Mărzlich Ioan.
 2. Retzler Nicolae.
- Dela șef de secție cl. I la șef de servi-
ciu cl. II:
1. Drab Francisc.
- Dela șef de secție cl. II la șef de secție
cl. I:
1. Drăgan Nicolae.
- Dela șef de birou cl. I la șef de secție
cl. II:
1. Kardos Alexandru.
 2. Wolschütz Iosif.
- Dela șef de birou cl. II la șef de birou
cl. I:
1. Kudlimay Francisc.
 2. Balogh Rudolf.
 3. Niedermeier Emilia.
 4. Jamrik Melhior.
- Dela subșef de birou cl. I la șef de bir-
ou cl. II:
1. Iancu Traian.
- Dela subșef de birou cl. II la subșef de
birou cl. I:
1. Farkas Barbara.
 2. Montani Steluța.
 3. Mandy Iuliana.
- Dela impiegat cl. I la subșef de birou
cl. II:
1. Căzan Terezia.
 2. Groșorean Nicolae.
- Dela impiegat cl. II la impiegat cl. I:
1. Carte Victor.
 2. Franțiu Iosif.

Banatul acum 100 ani

— După statistica lui Fényes Elek —
Județul Caraș

(Urmarea VI.)

Are 15 comune urbane dintre cari 4
valahe, 1 germană, 5 valahe-germane,
3 germane-valahe, 2 valahe-germane-
sârbe-maghiare, 22 comune rurale și
anume 204 valahe, 3 germane, 7 croate,
4 valahe-germane, 1 german-valah, 1
german-valah, 1 german-maghiar, 1 val-
ah-croat; 1 pustă populată.

Populația e 208.645, și anume după
religie 187.203 gr. neuniți, 20.905 rom.
catolici, 181 evanghelici, 177 reformați,
179 evrei. — După naționalitate sunt
186.703 valahi, 12.059 germani, 8804
croaiți, 400 maghiari, 500 sârbi, 179
evrei.

Conform conscripției din anul 1785, în
județ sunt 124 nobili.

Județul e împărțit în 5 preturi și anu-
me: Plasa Lugojului, Bulciului, Căpăl-
naș, Carașului și Oravița.

COMUNE URBANE:

BIRCHIȘ, comună urbană valahă, cu
12 cat., 1381 gr. neuniți. Aici se află târ-
guri renumite.

BOCȘA-GERMANĂ, comună urbană
minieră, cu 551 catolici germani, 1241
gr. neuniți, 12 evanghelici.

DOGNACICA, comună urbană came-
rală, cu 952 catolici germani, 1063 gr.
neuniți valahi. Are oficiu postal.

EBENDORF, comună urbană germa-
nă cu 373 catolici, 33 gr. neuniți, 5 evan-
ghelici. Domn feudal grof Bruckenthal.

FAGETUL-GERMAN, comună urba-
nă germană-valahă cu 281 catolici, 132
gr. neuniți, 15 evangh. Are oficiu postal
și e sediul unui inspectorat cameral. Pe
vârful unui deal, dealungul drumului Ti-
mișoara—Ardeal, snt minele unei cetăți.

FAGETUL-VALAH, comună urbană.
cu 5 cat., 658 gr. neuniți.

GLADNA-GERMANĂ, comună ur-
bană camerală cu 75 catolici, 146 gr. ne-
uniți.

CĂPALNAȘ, comună urbană valahă,
cu 8 catolici, 1379 gr. neuniți.

LUGOJUL (VALAH și GERMAN),
oraș cameral, pe ambele maluri ale Ti-
mișului. Are 5744 locuitori și anume:
1358 catolici, 4093 gr. neuniți, 100 evan-
ghelici, 14 reformați, 179 evrei. După
naționalitate sunt valahi, germani, sârbi,
maghiari. Vechea și vestita cetate a
Lugojului, s'a distrus de mult.

MOLDOVA-NOUĂ, comună minieră
valahă-germană cu 596 catolici, 1892 gr.
neuniți, 10 evanghelici.

ORAVIȚA-GERMANĂ, frumoasă co-
mună minieră germană-valahă cu 1901
catolici, 1766 gr. neuniți, 26 evanghelici.
E sediul guvernământului districtual
minier.

REȘIȚA-GERMANĂ, comună urbană
germană-valahă, cu 646 catolici, 441 gr.
neuniți, 11 evanghelici.

SACUL, comună urbană valahă, cu 14
catolici, 1012 gr. neuniți, 9 reformați, 5
evrei.

SASCA-GERMANĂ, comună minieră
valahă-germană, cu 839 catolici, 1186 gr.
neuniți.

COMUNE RURALE:

AGADICI, comună valahă, cu 3 cato-
lici, 1251 gr. neuniți.

ALTWERK, mică localitate minieră,
cu 38 locuitori catolici.

APADIA, comună valahă, cu 802 gr.
neuniți. Domn feudal Grabowszky.

BACAMEZAU, comună valahă, cu 2
catolici, 626 gr. neuniți.

BALINȚ, comună valahă, cu 516 gr.
neuniți.

BALOȘEȘTI, comună valahă cu 1 ca-
tolic, 195 gr. neuniți.

BARBOZA, comună valahă, cu 1 ca-
tolic, 784 gr. neuniți.

BORA, comună valahă, cu 4 catolici,
979 gr. neuniți, 5 reformați. Domn feu-
dal familia Halász.

(Urmează.)

Scurte telegrame

externe

Madrid, 29 (Rador.) — Monitorul Ofi-
cial publică verdictul tribunalului res-
ponsabilităților politice, prin care fostul
general Roseo Jose Miaja este proscris
pe timp de 15 ani din Spania. Această
pedeapsă atrage după sine pierderea tu-
turor bunurilor. Soția fostului general a
fost condamnată să plătească un milioa
de pesetas.

Londra, 29 (Rador.) — Delegații mun-
citorimii din toate minele de carbuni din
Anglia au hotărât să accepte propune-
rea proprietarilor, cu privire la sporirea
salariilor minerilor. Totalul acestor spo-
riri reprezintă o cheltuială anuală de
cinci milioane lire sterline.

Lapaz, 29 (Rador.) — Generalul Bil-
bao, comandant șef al armatei, fost can-
didat la prezidenția republicii, a fost
condamnat la exil pentru complot revolu-
ționar.

Athens, 29 (Rador.) — Un violent
uragan s'a săbătut asupra regiunii Salo-
nic, provocând mari stricăciuni și într-
rupând comunicațiile telefonice și tele-
grafice. În port, mai multe vase de pes-
cuit s'au scufundat.

Kaunas, 29 (Rador.) — Havas trans-
mite: Cercurile autorizate desmint svo-
nurile răspândite în streinătate, prin
care se pretinde că Reichul ar închiria
portul Memel, Lituaniei, pe 50 ani.

Ottawa, 29 (Rador.) — Principali
producători de aramă din Canada au în-
cheiat un acord cu ministrul britanic al
furniturilor, pentru a-i vinde 420 mi-
lioane livre aramă electrolitică pentru
nevoile războiului. Comanda aceasta ir-
mează să fie predată într'un an.

Paris, 29 (Rador.) — Monitorul Ofi-
cial publică Sâmbătă dimineața un dec-
ret, ratificând tratatul anglo-franco-
turc semnat la Ankara la 19 Octomvrie.

Kaunas, 29 (Rador.) — D. Smetona,
președintele republicii a numit pe d.
Merkys, înalt comisar la Vilna, D. Mer-
kys, acum primar la Kaunas, a fost gu-
vernator în regiunea Memel.

Washington, 29 (Rador.) — D. Stean-
hardt, ambasadorul Statelor Unite la
Moscova a comunicat departamentului
de stat că deși a încercat de două ori să
vorbească la telefon cu căpitanul vapo-
rului american „City of Flint” aflat la
Murmansk, n'a reușit să capete legătura.
În aceste condițiuni, el nu poate afirma
dacă vaporul a părăsit sau nu Mur-
mansk.

Londra, 29 (Rador.) — Partidul co-
munist a făcut noi demersuri pe lângă
partidul laburist, pentru reafilierea sa
la partidul laburist.

Moscova, 29 (Rador.) — Tass trans-
mite: În ziua de 27 Octomvrie a fost la
Moscova semnarea protocolului supli-
mentar dintre Rusia și Lituania, prin ca-
re arată în amănunțime linia de frontie-
ră între cele două țări.

Madrid, 29 (Rador.) — Inundațiile din
regiunea Murcia au provocat mari pagu-
be satului Caravaga. Ploile căzute în ur-
timele 24 ore au fost atât de puternice,
încât un milion de metri cubi de apă s'au
strâns în fața barajului dela Cuente Se-
gura. La barajul dela Talave, deasemeni
s'a format o rezervă jumătate milion m.
c. de apă.

Introducerea apei curente la Deva

**Planurile se studiază de către serviciul canalizării și alimen-
tării cu apă al municipiului Timișoara**

Timișoara, 29. — D. George Drăgan,
primar al orașului Deva, a fost primit
Sâmbătă dimineața în audiență, pentru
chestiuni de serviciu, de Excelența Sa d.
dr. Alexandru Marta, rezident regal al
ținutului Timiș.

Intre alte chestiuni discutate în acea-
stă audiență, a figurat și problema în-
troducerea apei curente la Deva.

REACTUALIZAREA UNUI PLAN VECHIU

— „Orașul Deva, — ne-a spus d. pri-
mar George Drăgan, după audiența avu-
tă la Excelența Sa, — are cea mai rea
apă potabilă din întreg ținutul. Apa este
aspră, calcaroasă, nu e bună nici pentru
spălat, nici pentru beut. Populația îndu-
ră, în materie de apă, un adevărat cal-
var.

„Există, încă dinaintea războiului
mondial, un plan pentru canalizarea și
introducerea apei curente în orașul no-
stru. Acest plan, adaptat evident la teh-
nică modernă și la mijloacele materiale
de cari dispunem, dorim să-l reactuali-
zăm. D. ministru dr. Coriolan Băran, în
desele inspectii făcute prin Ardeal, s'a
sesizat mai demult de acest mare nea-
juns al orașului Deva. D-sa este un ac-
tiv sprijinitor al năzuințelor noastre de
modernizare, și a promis, că va facilita

orașului nostru un împrumut pentru în-
ceperea lucrărilor.

„În împrejurările grele de azi, nu ne
putem gândi la lucrări de prea mari pro-
porții, însă lucrările de alimentare cu
apă și o parte din canalizarea orașului,
ar fi chestiuni de vitală importanță pen-
tru populația orașului nostru. Cine-și
pleacă urechea la aceste nevoi ale no-
astre, cine ne dă o mână de ajutor pentru
soluționarea lor, va avea întreaga recu-
noștință a unui oraș cu resurse modeste,
dar care, totuși, nu poate fi lăsat la in-
finiț în paragină.”

PLANURILE SUNT ÎN STUDIU

După audiența avută la Excelența Sa
d rezident regal dr. Alexandru Marta,
d. primar George Drăgan a avut o între-
vedere cu d. ing. Vasile Zbegan, direc-
torul canalizării și alimentării cu apă al
municipiului Timișoara, care are în stu-
diu planurile pentru introducerea apei
curente la Deva.

Dacă problema introducerii apei cu-
rente la Deva se va pune în viitorul
apropiat în mod concret, d. ing. Vasile
Zbegan va face o deplasare la fața lo-
cului, pentru că să se poată pronunța
asupra planurilor în perfectă cunoștință
a terenului și altor factori decisivi în ma-
terie de alimentare cu apă.

Adunarea generală administrativă a ASTREI

va ține în ziua de Sâmbătă, 11 Noem-
bre a. c. în Sibiu (Sala Prefecturii) cu
următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării, 2. Prezentă-
rea bilanțului general al „Asociațiunii”,
anul 1938 și a bugetului pe anul 1940.
3. Raportul Comitetului de cenzori de-
verificarea socotelilor „Asociațiu-
ii” pe anul 1938 și ale Internatului de
copii pe anul școlar 1938/39, precum și
raportul proiectului de buget pe anul
1940 al „Asociațiunii”. 4. Dispoziții pen-
tru verificarea procesului-verbal al adu-
nării generale. 5. Inchiderea adunării ge-
nerale.

Tron special la Budapesta Fără pașaport

Numerul cu un act de identitate
din Timișoara la 8 Noemvrie
dimineața
la Budapesta la 8 Noemvrie d. m.
din Budapesta la 14 Noemvrie
dimineața
la Timișoara la 14 Noemv. seara

Prețul lei 1900

persoană, dus și întors, în vagoane
speciale de cl. III-a cu locuri numerotate.
Prețurile de hotel și de excursii se pot
plăti în Lei.

Termen de înscriere la 1 Noem-
vrie ora 12.

inscrieri la
Birourile de voiaj „ROMANIA”
Banca Centrală Timișoara
str. Alba Iulia 1. Telefon 15-14
Birdev, Timișoara
str. I. C. Brătianu 45 Telefon 25-83

Galeria marilor dispăruți

Lucian Mocsonyi

1826—1854

de Dr. Ilie Groșianu

În clipele, în cari o politică viguroasă vine să întemeieze o nouă viață studențească, credem că e bine să desgroapăm din negura trecutului figura distinsă a lui Lucian Mocsonyi decedat prin accident la etatea de 28 de ani.

Era fiul cel mai mic a lui Ioan Mocsonyi (1780—1854), seniorul, căruia Dumnezeu îi dăruie-se optsprezece (18) copii. Lucian Mocsonyi abia împlini-se 22 de ani, când îl găsim în frunte cu marele Șaguna și alături de tatăl său Ioan, semnând împreună cu alți bărbați luminați a-i acelor vremuri revoluționare, la Viena, petițiunea națională, prezentată împăratului la 25 Februarie 1849 în Oimütz. Monarhul, primind din mâna episcopului Șaguna această petiție a delegației poporului român, a dat următorul răspuns:

„— Primesc cu bucurie asigurarea despre credința și alipirea curajoasei națiuni române și recunosc cu grațitudine jertfele grele ce le-a adus pentru tronul meu și monarhia întregă, în contra unei partide vătămătoare de legi (ungurii), care a început război civil și prin cerberia sa îl face să mă dureze. Petițiunea credincioasei mele națiuni române voi dispune să fie luată în apreciere amănunțită și o voi rezolva în cel mai scurt timp, spre mulțumirea ei.” — (T. V. Făcășian: Cartea de aur, vol. I, pag. 522.)

Ce cereau împăratului la 1849 reprezentanții poporului român? Intre ei erau: A. Tr. Laurian, care la 1848 a jucat un rol de frunte împreună cu S. Bărnuțiu și P. Laurian la mișcarea românilor din Transilvania, apoi bucovineanul Dr. Eudoxie Hurmuzache (1782—1857), ardelenii: Iacob Bologa (1817—1888) consilier aulic la Viena, Ioan Popazu (1808—1889) și alți fruntași ardeleni și bănățeni, cari au luat parte la toate faptele mari naționale de atunci, iar între ei cel mai tânăr: Lucian Mocsonyi.

Ei cereau împăratului:
Unirea tuturor românilor;
Administrație națională;
Un cap național;
Senat român și un congres național al întregii națiuni române;
Un cap bisericesc independent;
Organizarea comunelor române;
Organizarea educației;
Introducerea limbii române în toate lucrurile ce ating pe români;
O adunare națională;
Reprezentarea națiunii române în parlamentul din Viena;
Un român în ministerul din Viena spre reprezentarea intereselor românești;
Împăratul să poarte titlul de „Mare Duce al Românilor”.

Am văzut mai sus răspunsul împăratului. Guvernul din Viena cunoscuse astfel bine dorințele românilor „pentru a nu împlini nici una, ci a dispune tot con-

trarul”, cum a spus-o la 1852, Petru Mocsonyi ministrului Schwarzenberg.

O scurtă biografie și amănunte asupra tragicului sfârșit a lui Lucian Mocsonyi găsim în voluminoasa carte apărută de curând la fundația „Regele Carol II” a I. P. C. iconom stavrofor Dr. T. Botiș: „Monografia familiei Mocsonyi” cât și o elegie a bardului național Andrei Mureșianu, apărută în anul 1854 în „Foata pentru minte, inimă și literatură”, din care desprindem câte-va șire:

„În tine perde astăzi româna tinerime
Un june plin de daruri, un spirit înfocat,
Deprins întru științe, cu multă istețime,
Biserica și neamul un stâlp adevărat!

Așa pași cu tine, Mocioni, cruda moarte,
Tâind fără cruțare al vieții tale fii,
Pe când doreai cu sete, să vezi, ce nouă
soarte
Resare României din lungul ei delir.”

În cadrul strimt al acestor șire, am încercat a reda, fără pretenția originalității, devotamentul față de națiunea sa, a unui tiner aristocrat bănățean, cu aproape un secol în urmă.

Tot așa i-am cunoscut în preajma marelei războiu pe Petru, Alexandru și Ionel Mocsonyi, răpuși și în floarea vieții de neindurata soarte.

Dr. Ilie Groșianu.

Raporturile româno-maghiare și problema minoritară

de: Dr. Virgil E. L. Nistor

Minoritatea maghiară din țara noastră reprezentând numeric cea mai importantă grupare, nu este — credem — lipsit de interes, să urmărim cu o atențuită atențiune viața și manifestările ei.

Evoluția acestei minorități, încadrarea ei în viața de stat, nu este determinată numai de condițiuni launtrice, ci ea se lasă trenată și de aspirațiuni, care vin de peste hotar. Problema, ce ne impunem a discuta, prezintă deci două aspecte: unul intern și al doilea cel de peste hotar.

În raport intern: grație importantelor măsuri luate de guvernele noastre, se observă încurajătoare rezultate în favoarea unei apropieri și integrări fără condiții. Masele ungurești s-au convins de câtva timp, și acest fenomen este un hotărâtor pas spre bine, că atâta vreme, cât ele urmează drumul, care concordă cu interesele statului, nimic nu stă în calea unei examinări și rezolviri cu bunăvoință a feluritelor lor doleanțe și aspirațiuni, în cel mai perfect spirit de echitate. Sinceritatea reciprocă a câștigat deasemenea teren, a trebuit însă să se facă un anevoios drum în cele două decenii scurse, căci manevrele făcute cu rea credință pentru menținerea unui irendentism, adesea destul de fățis, nu-și slăbeau densitatea. Cei, ce dela unire încoace, s-au girat drept reprezentanți ai minorității maghiare, au torpilat cu destulă vehemență acea sinceritate, atât de necesară apropierii, pe care ei o trambiteau, dar pe care nici când nu au vroit-o. Astăzi însă, când vechii conducători au dispărut, conduita politică a minorității maghiare este inspirată în linii generale de principiul „ubi bene, ibi patria”. Această fundamentală schimbare de principii, este salutată de majoritate cu toată bunăvoința și cu multă înțelegere, căci soarta istorică le-a hotărât o asemenea conviețuire.

Peste hotar, schimbările din interiorul nostru au produs un ecou corespunzător. Se mai adaogă la acest reviriment și faptul, că au ajuns să aibă Un-

Pe marginea discuțiilor referitoare la revistă

de TRAIAN TOPLICEANU

Dela o vreme, în unele gazete locale ca și într'unul din cotidienele bucureștene, se vorbește cu privire la o revistă bănățeană.

Discuția este mai insistentă de când conducerea „Astei Bănățene” a manifestat public dorința de a pune la dispoziția scriitorilor de aci o revistă care să-i intrunească pe toți. Pentru a ajunge la realizarea acestei frumoase inițiative conducerea Astei Bănățene și-a propus să reorganizeze revista „Lucaefărul”

Dar să lămurim toată chestiunea ca să se înțeleagă bine că, prin aceasta, Astra nu intenționează să încătuseze pe scriitori, deci nu poate fi vorba despre o revistă cu „chingi oficiale”, cum e dispus să creadă dl. Grigore Ion într'un articol publicat în „Curentul” și reprodus în „Vestul”.

Când s'a constituit „Astra Bănățeană”, Comitetul de conducere, dela început, a luat în discuție mijloacele prin care ar putea ajunge la realizarea scopurilor statuate și care — toată lumea e convinsă despre această — sunt conforme cu idealurile de manifestare a vieții românești în aceste părți ale țării. Din discuțiile de atunci s'a ajuns la concluzia că Astra Bănățeană trebuie să tindă a avea între altele:

1. O revistă pe care s'o pună la îndemâna intelectualilor din Banat. Această revistă era să fie o revistă de cultură generală în cadrele preocupărilor culturale ale Banatului. Prin urmare nu era concepută ca o re-

vistă de beletristică. Literatura care era să se publice în această revistă trebuie să aibă ca Banatul nu este strain de fenomenul literar românesc. În concepția noastră actuală în legătură cu „Lucaefărul” literatura prezenta mai ales un mijloc de manifestare culturală a Banatului. De aceea ne-am depărte de orice comentarii sau discuții critice.

2. Astra Bănățeană socotea că o gazetă populară era foarte necesară. S'a realizat cu sprijinul Ex. Sale d-lui Rezident Dr. Alex. Marta. Gazeta „Luminătorul” astăzi o realitate și ea constituie o potrivită lectură pentru popor. Dorim ca ea să fie și mai bună.

3. Și în fine un alt desiderat a fost creat unii cotidian. S'a realizat prin apariția „Daciei”.

Revenind la chestiunea revistei, subliniim faptul că Astra a preluat „Lucaefărul” de la Dl. Dr. Cosma numai din dorința de a continua strădaniile depuse 2 ani. Concepția redactare însă trebuia schimbată pentru rațiunii de existență a „Astei Bănățene”.

Din cauza lipsei de mijloace materiale convenit ca „Lucaefărul” să apară în 2 numere duble, deoarece fondul nu credea decât pentru maximum 32 pagini lunar, cum fondul revistei nu se lega de timp, crezut că apariția în număr dublu la 2 luni nu poate fi un inconvenient.

Toți tinerii scriitori au câte ceva publicat în „Lucaefărul”, cu deosebire Gr. Bagaș și P. P. Belu. Miu-Lerca s'a ținut totdeauna rezervat și nu știam deoc, mai ales că la Astra Bănățeană ar fi putut fi și el un cure îndatoriri.

Dar, ei, scriitorii nu s'au putut întinde niciodată. Cei mai tineri cu cei mai bătrâni. S'a constituit o societate legală „Alina Cărtii”. Ca să se poată manifesta, trebuie să îndeplinească prescripțiile legii, adică țină seama de forme.

Am spus totdeauna că formele contabile sau în cel mai bun caz înăbușă duhal scriitoricească căruia îi trebuie libertate.

Când am văzut că destinația în literatură serioasă, conducerea Astei Bănățene a propus să preia ei sarcina redactării „Lucaefărului”, neavând altă obligație decât a se uni și a face din revista ceva ce dăruie tarul Cărtii”.

Nu s'au înțeles nici pe această temă, dar am spus că trebuie să se țină seama de scriitorii tineri, care nu fac parte din „Alina Cărtii”.

Această este situația. Acuma „Astra Bănățeană” vrea să se organizeze „Lucaefărul”. De aceea a făcut apel la toți. Nu intenționează să taie apă la nimeni, dar vrea să determine o opinie a forțelor scriitoricești din Banatul după câte știu eu — n'a urmărit și n'a mărăște să ajungă în situație de „dădăci” pentru nimic și cu atât mai mult pentru literatură nu.

Că și-a asumat anumite răspunderi în promovarea manifestărilor culturale românești de aici, este adevărat, dar să nu uităm că într-o toată societățile culturale de aici, singură „Astra” are și dreptul să stăpânească ca să ușureze căile viitorului pentru un neam pe care l-a servit cu demnitate și cinste și desinteresare mai bine de trei secole.

INFORMATIUNI

Calendar

DUMINICA, 29 OCTOMBRIE

Prohod: Sfânta Martiră Anastasia Romană (+ 256).

Calendar: 1 Sârb. Hristos Rege. Sfântul Iosif.

Prohod de serviciu: Circ. I.: Blumberg, 30 Mai; circ. II.: Schul, Str. Joffre; circ. III.: Keller, Bulev. Carol 27; circ. IV.: G. Preyer, Str. Preyer.

Serviciu permanent: Mehala: Chioreanu; Mehala: Panajoth.

LUNI, 30 OCTOMBRIE

Prohod: Martirii Zenobia și Zenobia (+ 300).

Calendar: Sfântul German.

Prohod de serviciu: Circ. I.: Weisz, colț. Mercy și Piața Unirii; circ. II.: Șarpe, Traian; circ. III.: Merkle, Str. Miron; circ. IV.: Braun, Bulev. Carol; circ. V.: Braun, Văcărescu 33.

Serviciu permanent: Mehala: Chioreanu; Mehala: Panajoth.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR:

Capitol: „Emigranții”, cu Zuskin Blumen-Tamarina Karov.

Scala: „Echipa de onoare”, cu Paul Muni.

Opera: „Nevestele sirete”.

Opera: „Dreptatea nopții”, cu Eduardo de Smet.

istoricul zilei

- La 30 Octombrie 569 s'a născut Moahad în orașul Mecca, acela care a întemeiat islamismul.

- În ziua de 30 Octombrie a anului 1907 s'a născut în România Liviu Dan, Vasile Ciocan, Silviu Ciocan și Aurel Șerban au fost studenți la Universitatea din Cluj.

- În 30 Octombrie 1922, d. Benito Mussolini a constituit Ministerul Fascist în Italia și a numit doișii zile dela marșul asupra Romei.

- La 31 Octombrie a anului 1897 armata lui Mircea au zdrobit la Rovine pe cele ale turcilor.

- La 31 Octombrie 1871 s'a inaugurat la București iluminarea cu gaz aerian.

- La 31 Octombrie 1855 Ioan Popescu a fost instalat ca episcop al Diecezei Caransebașului, după ce în 15 August al aceluiași an fusese hirotonisit.

- În 31 Octombrie 1926 s'a organizat național-socialismul german.

P. C. MILOȘ

EXCELENȚA SA D. DR. ALEXANDRU
MARTA, rezident regal al ținutului Timișoara a primit Sâmbătă dimineața, la reședința, vizita d-ilor gen. George Leventi, comandant al Corpului VII Armată și colonelul Corneliu Dragalina, comandant al Regimentului I Infanteria.

ZIUA ECONOMIEI. Ministerul Educației Naționale a dat dispoziții ca școlile să serbeze la data de 31 l. c. Ziua economiei. În această zi, li se vor organiza elevilor, în un cadru festiv, desigur cooperativă, despre cauzele de depuneri și îndrumând tineretul spre economie prin muncă și cruțare.

- D. avocat Teofil Popovici, s'a înscris dela concentrare și și-a reluat activitatea la contenciosul Camerei de muncă din Timișoara.

D. INSPECTOR GENERAL S. EVUȚIANU LA BUCUREȘTI. D. Inspector general școlar Sabin Evuțianu, călătorind la București în interes de serviciu, și-a propus să lămurească la Ministerul Educației Naționale și problema „Buletinului Școlar” care apare de 16 ani, sub îngrijirea Inspectoratului și din ale cărui modeste venituri, bine economisite, s'a reușit a se cumpără imobilul destinat Muzeului Școlar. Se știe că Ministerul, a interzis Inspectoratelor, acum nu de mult, editarea de Buletine Școlare. Rezultatul demersului d-lui Insp. g. n. Sabin Evuțianu, îl vom comunica de îndată ce ni se va face cunoscut.

MINISTRUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE, Dir. Inv. Primar-Normal a hotărât ca în localitățile unde sunt școli cu caracter practic, elevii ciclului superior primar vor face la acestea numai practica prevăzută în programele respective. Partea teoretică se va preda la școala primară, unde se va ține și situația școlară a elevilor. Certificatele de absolvire se vor elibera de către școala primară.

Revista „Afirmarea” literară-socială, revistă lunară sprijinită de „Astra”, despărțământul Satu-Mare, a apărut pe luna Octombrie a. c. cu un conținut foarte bogat. Semnează d-nii Const. Gh. Popescu, Octav Ruleanu, Gavril Barbu, Ștefan Cs. Lazar, Gavril Stănescu, D. Hinoveanu, Ion Tolescu, Valeni C. Pârlea, etc.

EXAMEN DE ADMITERE LA ȘCOALA DE CONDUCTORI SILVICI. Vineri 10 Noembrie are loc examenul de primire pentru anul I al școlii de conductori silvici din Timișoara. Examenul se ține în localul școlii „Casa Verde”. Inscriserile se fac până în ajunul examenului la cancelaria școlii, unde se primesc și prospecte.

Președinții breslelor la Ministerul Muncii. Luni va pleca la București o delegație compusă din președinții breslelor de patroni din ținutul Timiș, unde se va prezenta Ministerului Muncii cu mai multe cereri din partea breslelor respective.

MULȚUMIRE. Familia Tr. Birăscu mulțumește și pe această cale tuturor acelor prieteni și cunoștinți, cari s'a adresat în scris cuvinte de mângâiere și îmbărbătare cu prilejul năprazni și lovituri primite prin moartea fulgerătoare a iubitei lor fiice și soră Georgiana Birăscu.

PLATA PENSILOR. Plata pensilor pe luna Octombrie 1939 se face pe baza numărului livretului de pensie, care număr este trecut în colțul de sus din dreapta livretului. În ziua de 30 Octombrie să plătească pensile pentru pensionarii cu numerile 1 la 600 și 1201—1800. În ziua de 31 Oct. se plătească pensile pentru pensionarii cu numerile 3001—4000 și 4501—5100. În ziua de 1 Nov. se plătească pensionarii cu numerii 1801—2400 și 4001—4500. În ziua de 2 Nov. se plătească pensionarii cu numerii 601—1200 și 2401—3000. Plata între orele 8—12½. Domnilor pensionari cari nu se prezintă în zilele specificate mai sus, nu li se va plăti pensia decât pela jumătatea lunii Noembrie.

DOAMNELOR! Voiți să vă îmbrăcați estin și elegant? Vizitați salonul de Modă „ORIGINAL” l. Str. Gh. Lazar 4. etaj, III, Lift în curte. Telefon 39—45. Lucram și pe rate.

Ordonanțarea sumelor pentru „Palatul Artelor.” Ținutul Timiș a luat măsuri ca sumele necesare lucrărilor de transformare și completare ale „Palatului Artelor” din Timișoara, adjudecate la mai multe firme prin procesul-verbal de licitație publică dela 9 Octombrie a. c., să fie acoperite după cum urmează: 2.000.000 dela art. 33 și 500.000 dela art. 143, ambele din bugetul ținutului pe anul financiar 1939/40, iar restul de 545.512 din bugetul ținutului pe exercițiul 1940/41.

CINE ARE FURAJ DE VANZARE Subinspectoratul P. P. al județului Timiș-Torontal, aduce la cunoștința celor cari au de vânzare furaje în ori cât de mari cantități că mai pot face oferte (Model 2) până Luni la orele 9 a. m. și să se prezinte la sediul Subinspectoratului din Str. Mercy. Licitația se va ține în aceeași zi.

Combustibilul necesar tractoarelor agricole a fost asigurat. Arătam în numărul de ieri al ziarului că pe piață nu se mai găsea combustibil cu preț redus necesar tractoarelor agricole și că faptul s'a fost adus la cunoștința d-lui prefect con. Virgil Popovici. Grație energice intervenții luate de d. prefect, acest combustibil se găsește acum în comorț și în cantitatea necesară pentru toată campania lucrărilor de toamnă.

MERSUL LUCRĂRILOR AGRICOLE. În ultimele zile, d. insp. general agr. N. Popescu a făcut mai multe inspecții în ținut, interesându-se de mersul lucrărilor agricole de toamnă. Prevedându-se aceste lucrări se desfășoară în mod normal. Toți oamenii capabili de muncă, cât și femeile, tractoarele și animalele se găsesc pe câmp în plină activitate, atunci când timpul este favorabil. Cum însă timpul se menține ploos și numărul zilelor bune de lucru scad, este de așteptat ca cererile adresate armatei de către organele agricole cu privire la rechiziții, să fie satisfăcute măcar în parte.

„PAIANJENUL” LA TIMIȘOARA. În ziua de 19 Noembrie a. c. se va reprezenta pe scena Teatrului Comunal din Timișoara „Păianjenul” comedie în 3 acte de A. D. Herz, prezentată de d. Soră Alexandru pentru comemorarea autorului. În rolurile principale vor apărea: Leny Caler, Wora Piacentini, George Vraca, Mișu Fotino și alți protagoniști de seamă ai scenelor bucureștene.

Reparări de drumuri în județul Severin. Ținutul Timiș a aprobat executarea, pe cale de regie, prin serviciul tehnic al județului Severin, a lucrărilor de scarificare și cilindrare drumului județean Caransebeș—Borlova, în limita sumei de 808.992 lei. Decizia aceasta urmează a fi supusă și ministerului de interne, pentru aprobare.

CĂRAȘ NECINSTIT DENUNȚAT. Locuitorul Stoia Dumitru, din Timișoara, observând de mai multe ori că, căruțașul Gulaci Mihai, care lucrează pentru Societatea de Transporturi comunale sustrage din marfa acestei instituții, l-a denunțat d-lui ing. V. Ciurcu, șeful serviciului. Rămâne acum să se ancheteze cazul.

COMPLECTAREA MOBILIERULUI ȚINUTULUI TIMIȘ. În ziua de 6 Noembrie, la orele 10 a. m., se ține în localul ținutului Timiș, o licitație publică pentru procurarea mobilierului necesar serviciilor ținutului. Devizul și caetul de sarcini pot fi văzute în orice zi de lucru, la serviciul economic al ținutului.

Nenorocirea de la atelierul C. F. R. Muncitorii Constantin Zabure, de la atelierul C. F. R. din gara Domnița Elena a fost victima unei grave nenorociri. Frica amiază, pe când vroia să ridice niște șine cu un scripete, lantul s'a rupt, iar șinele au căzut pe el zdrobindu-i un picior. Accidentatul a fost transportat la spital.

Un gardian găsește cadavrul unui necunoscut. În piața Mitropolitul Ștefan 4, gardianul public Timotei Golube a găsit cadavrul unui bărbat, în etate de aproximativ 70 ani, fără identitate.

Cadavrul cu tatuaj misterios n'a putut fi încă identificat. La 20 Iulie c. r. a fost pescuit din canalul Bega, în parcul Eminescu, un cadavru bărbătesc, cu înălțimea de 1.64 m., etatea între 25—30 ani, părul negru ondulat natural, mustață neagră engleză, având un tatuaj interesant și bizar: un pește, 2 paseri și o femeie, iar pe brațul drept un X. N'avea cămașă, ci o jachetă și pantaloni galbeni, ghete negre. Cei cari găsesc în aceste amănunte, semne ce ar indica o persoană pe care au cunoscut-o, să se prezinte la biroul judiciar al poliției, pentru a se putea face identificarea cadavrului.

PUBLICAȚIE. Marți 31 Octombrie 1939, orele 17 se ține la Căminul de ucenici „Marele Voevod Mihai de Alba Iulia”, din Timișoara, licitație prin bună voieală pentru aprovizionarea Căminului cu lapte, coloniale și materiale.— Direcțiunea.

PANTOFI MODERNI
pentru bătați și copii, lucru de mână
garantat, reparați prompt și ieftin
se pot procura la
Prăvălia de ghete
IOAN PASCU
Timișoara Piața Traian
lângă restaurantul Moroccan.
Locuința 14, Str. Timocului Nr. 7.

Știri școlare

Comisia Medicală, de pe lângă Inspectoratul Școlar, examinează în fiecare Joi. Dacă în această zi, e sârbătoare, vizitarea bolnavilor e amânată pe Sâmbăta aceleiași săptămâni.

Am scris la timp, despre necesitățile școlare, ale cartierului Grădiștea—Arad. Inspectoratul Școlar, a rugat primăria Aradului, să construiască școli încăpătoare pentru elevii aceluiași cartier.

La școala de indeletniciri practice cu fermă și internat, din comuna Ghiroda jud. Arad cursurile au început, Sunt înscriși 40 elevi.

D-na Emilia Marghescu, Inspectoroarea Școlilor de Copii din ținutul Timiș, pleacă în concediu de boală pe data de 31 l. c.

D-nii învățători Constantin Rusoveanu și Coriolan Cocora vor suplini pe toată durata concentrărilor, pe d. V. Panescu, subvizor de control la Bocșa.

AVIZ

Se aduce la cunoștință că, începând cu data de 1 Noembrie a. c. toți proprietarii de vehicule (biciclete, trăsuri platforme) urmează să și se verifice la serviciul de circulație al Chesturei.

Imprimarele necesare prescise se găsesc spre vânzare la Librăria „Globe” Timișoara l., Str. Eminescu Nr. 6. Telefon 42-73.

Cea mai formidabilă și gigantă construcție!
Problema de cea mai arzătoare actualitate!
Cum s'a construit și ce este ???

LINIA SIEGFRIED

Premieră la Cinema SCALA, 2 Noembrie

Florăria «RIVIERA» propr. Isabela Szaimari
în Calea
având un mare stoc de flori diverse, primește comenzi pt. ziua morților
TELEFON 35-56

ULTIMA ORA

Deși timpul e nefavorabil:

Germania se pregătește totuși să dea un mare atac

Marile concentrări de trupe în nordul Reichului — Luptele din ultimele două zile s'au intensificat — Germania va încerca să debarce trupe pe teritoriul englez

Aviația germană va încerca bombardări masive împotriva orașelor din Anglia

Paris, 29 (Rador). — Havas comentează în felul următor situația militară: Ciocnirile dintre patrule în zona sînt între pozițiile franceze și germane sunt din ce în ce mai dese, iar luptele prilejuite de aceste ciocniri sunt tot mai vii.

De ambele părți se aruncă în luptă efective din ce în ce mai numeroase pentru operațiunile de patrulare, fapt care provoacă trageri de artilerie.

Totuși, cu toată nevozitarea provocată de aceste incidente, ce se desfășoară în partea înaintată a liniilor adversare, nervozitate care se traduce, firește, în deslănțuirea unor vii trageri de arme automate, în diferite puncte ale frontului. Operațiunile nu au căpătat decât un caracter strict local și nu prezintă interes, decât sub raportul tactic. Fiecare din cei doi adversari încearcă să ghicească intențiile celuilalt și, prin înmulțirea contactelor, se determină forța pozițiilor pe care le are în față, cum și alcătuirea exactă a trupelor adverse.

Orice informațiuni, chiar de minimă importanță în această privință, capătă o importanță deosebită în actuala perioadă de așteptare

COMUNICĂRILE TELEFONICE CU GERMANIA SUNT IMPOSIBILE

Berna, 29 (Rador). — Havas: Se confirmă că nici o comunicare telefonică nu poate fi primită din Germania. Comunicatul german a arătat de altfel, că toate comunicațiile telefonice cu țările vecine chiar din Italia și Iugoslavia sunt controlate. Sunt autorizate numai unele convorbiri particulare, iar toate comunicările oficiale și de presă sunt interzise. Ziarul „Der Rund” crede că este vorba de intervenția cenzurii germane.

FUNERALIILE UNOR MAIORI GERMANI

Copenhaga, 29 (Rador). — DNB, transmite: Funeraliile celor 20 victime ce s'au găsit moarte în urma scufundării unui vapor sentinelă german, ciocnit de o mină Sâmbăta trecută, în apro-

piere de insula Moen, s'au desfășurat Vineri, în localitatea Stege, cu onorurile cuvenite.

Masive concentrări de trupe germane în nordul Reichului

Londra, 29 (Rador). — Havas comentează: Știrile privitoare la concentrările de trupe germane în partea de Nord a Reichului, în apropiere de Bremen și Hamburg au provocat un viu interes în cercurile militare, întrucât însă, nici multe importante linii de cale ferată, venind din Germania Centrală și Orientală, trec prin această regiune, părerea generală este că nu trebuie să se arate o semnificație exagerată acestor mișcări de trupe germane. Concentrările semnalate au prilejuit anchete largi și din ele rezultă că germanii au probabil intenția să le trimită pe frontul occidental. Întreruperea comunicațiilor telefonice dintre Germania și mai multe țări vecine intervenită Joi, a dat desigur mai multă consistență știrilor în legătură cu mișcările de trupe germane, însă asemenea deplasări de trupe sunt constante în ultimele săptămâni.

MARINARI GERMANI PRIZIONIERI

Londra, 29 (Rador). — Un vas de comerț englez, dintre cele înarmate, a debarcat Vineri 80 de marinari germani, într-unul din porturile scoțiene. Cheiul unde s'a făcut debarcarea era păzit de detașamente de soldați și polițiști. 80 de marinari germani au fost transportați imediat într-o tabără de concentrare din Scoția, cu ajutorul a 4 autobuze.

COMUNICATUL FRANCEZ

Paris, 29 (Rador). — Comunicatul general din seara 27 Octombrie: Activitatea sporită a elementelor în contact ca și a celor două artilerii.

Germania va încerca bombardări masive împotriva Angliei

Londra, 29 (Rador). — Corespondentul din Rotterdam a lui „News Chronicle” afirmă că Germania va încerca bombardări masive împotriva Angliei. El ironizează informația că șefii aviației germane ar fi asigurați pe Hitler, că dacă ar dispune de zece zile s'ar putea bombardarea Anglia în așa fel, încât această ar fi adusă la sentimente mai bune. Corespondentul din Copenhaga a lui

„Daily Telegraph” anunță că în țările neutre circulă știri fantastice asupra unei misterioase arme germane și a intenției de a debarca numeroși parașutiști pe coasta engleză de răsărit. El arată că 300 de avioane ducând fiecare câte 20 de soldați, n'ar transporta în total decât 6000 soldați, care ar fi foarte repede internați, după ce ar fi ajuns pe teritoriul englez.

Situația pe frontul de Vest

Eventualitatea unei invadări a Olandei

PARIS, 28 (Rador). — Iată cum vede Havas situația de pe front.

Situația pe ansamblul frontului prezintă exact aceleași caracteristici gene-

rale ca și cea din zilele care au precedat atacurile germane dela 16 Octombrie. Totuși, cu toată această asemănare, ar fi imprudent să se deducă că o nouă ofensivă germană ar trebui să se producă imediat, peste 24 sau peste 48 ore.

La sud-vest de Londra, acolo unde acum câteva zile s'a dat o luptă vie pentru stăpânirea unui câștig ucia intrare în regiunile germane și în regiunea conținutului râurilor Rhen și Saar, la Nord de Saareguemines. Este neîndoiește că comandamentul german pipăie terenul și încearcă să evalueze cât mai exact posibil forțele pozițiilor franceze. Pe de altă parte, activitatea artileriei sporește cu fiecare ceas ce trece. Tirul tunurilor germane este tot mai activ și mai sistematic. Noul piese intră în acțiune de fiecare clipă, procedând după cât se pare la reglaje de tir. Timpul care se menține rău, interzice marile acțiuni de observație aeriană, totuși comandamentul francez are dovezi că în interiorul liniilor germane, mai multe escadrelor și-au schimbat bazele pe calea aerului.

În regiunea maritimă germană limitată cu frontiera olandeză, la Vest de marele port Bremen au putut fi văzute noi concentrațiuni de trupe germane.

Ziarele neutre menționează și ele aceste concentrațiuni. Dar importanța lor a fost poate exagerată întrucâtva. Deplasarea de trupe în direcția acestei regiuni a Germaniei, nu pare să se facă pe mari unități.

Este vorba de regimente izolate, care sosesc rând pe rând. Și din acest fapt, ar fi pripit să se tragă concluzii pripite. Poate fi vorba de trupe venite din Polonia, care iau cantonamente de odihnă ca și unități destinate fie unei invazii în Olanda, fie cine știe — unei tentative aventuroase de repetare a isprăvei lui Wilhelm Cuceritorul, singurul care a debarcat în 1000 de ani de istorie trupe în Anglia. În această mie de ani s'au mai făcut numeroase încercări de astfel, dar toate au eșuat complet, cu toate că se pusese în acțiune resurse navale pe care Germania este departe de a le poseda.

Deraierea unui tren de marfă pe linia Arad-Brad

INEU, 29. — (Prin telefon.) Eri dăminată la orele 4.50, între gârle Ineu și Moorea pe linia Arad-Brad, s'a produs un grav accident. Nouă vagoane ale unui tren de marfă au derajat. Victime omenești nu sunt. Circulația trenurilor pe această linie a fost întreruptă, aproape întreaga zi. Transportul călătorilor se face prin transbordare. Autoritățile au deschis o anchetă.

M. S. Regele a primit demisia d-lui ministru dr. Coriolan Băran

București, 29. (Sir.) — M. S. Regele binevoit a primi demisiunea d-lui dr. Coriolan Băran, subsecretar de stat la Ministerul de Interne.

Aniversarea marșului asupra Romei Discursul Duceului

D. Mussolini

Roma, 29. (Rador). — Cu prilejul unei festivități organizate azi pentru sărbătorirea împlinirii a 17 ani, dela marșul asupra Romei, d. Mussolini a ținut o scurtă cuvântare din balconul palatului Venezia.

„Aniversarea glorioasei revoluții a căștilor negre — a spus Ducele — ne găsește pe toți dela Alpi până la Oceanul Indian, mai compacți și mai puternici decât când.” Un tunet de aclamații a fost răspunsul la cuvintele Duceului, care a trebuit să apară de mai multe ori în balcon, pentru a saluta mulțimea entuziastă.

Aterizarea forțată a unui avion maghiar în comuna Ineu-Arad

Ineu, 29. (Prin telefon.) — ERI DĂMINĂȚĂ LA ORELE 7.30 A ATERIZAT FORȚAT ÎN CURTEA REGIMENTULUI DE GRĂNICERI DIN INEU, UN AVION MAGHIAR DE VANĂTOARE. AVIONUL ERA CONDUS DE UN SUBOFITER. CAUZELE ATERIZĂRII NU SE CUNOSC ÎNCA.

AUTORITĂȚILE LOCALE AU DESCHIS O ANCHETĂ.

Emigrarea germanilor din Lituania

Kaunas, 29 (Rador). — Havas transmite: „Asociația culturală germană” a început înregistrarea germanilor din Lituania, cari doresc să părăsească țara.